

vergadering **C309**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 14 juni 2022

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van kwetsbare kinderen uit Oekraïne, meer bepaald uit Boetsja – 2660 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van niet-begeleide minderjarige Oekraïense vluchtelingen in Vlaamse pleeggezinnen – 2692 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het personeelstekort in zorgorganisaties – 2871 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het grote aantal vacatures in de zorgsector en het aantrekken van verpleeg- en zorgkundigen via interimformules en vanuit het buitenland – 2992 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het personeelstekort in de residentiële jeugdhulpvoorzieningen – 3192 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorg voor personen met jongdementie – 2879 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de campagne ter preventie van dementie en over de ondersteuning van mensen die lijden aan dementie op jonge leeftijd – 2902 (2021-2022)	24
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan pleeggezinnen voor baby's en peuters – 2991 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan pleegouders in Limburg – 3104 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan pleegouders – 3114 (2021-2022)	31
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het belang van het kind wanneer de ouders uit elkaar gaan – 3047 (2021-2022)	37

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het afschaffen van de mondmaskerplicht voor bezoekers in woonzorgcentra – 3061 (2021-2022)	41
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de evaluatie van kinderopvanginitiatieven – 3101 (2021-2022)	44

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van kwetsbare kinderen uit Oekraïne, meer bepaald uit Boetsja – 2660 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van niet-begeleide minderjarige Oekraïense vluchtelingen in Vlaamse pleeggezinnen – 2692 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Op donderdag 21 april 2022 konden wij in het nieuws vernemen dat 68 kwetsbare kinderen uit Oekraïne veilig zijn aangekomen in dit land. Ze zijn met een vliegtuig van de luchtmacht aangekomen op de militaire luchthaven van Melsbroek. Het gaat om kinderen van 10 tot 12 jaar oud uit de buurt van Boetsja, de zwaar belegerde voorstad van Kiev die begin maart het symbool werd van de gruwel van de oorlog in Oekraïne nadat het Russische leger er een waar bloedbad had achtergelaten.

Voormalig minister Beke verklaarde in zijn antwoorden op mijn eerdere vragen dat de kinderen in eerste instantie gedurende een aantal dagen door Minor-Ndako in een residentiële opvang zouden worden gehuisvest om dan naar pleeggezinnen te worden overgebracht. De minister verduidelijkte daarbij tevens dat het niet om de kinderen zou gaan die uit een gebombardeerd weeshuis kwamen, maar dat het wel degelijk om kinderen gaat uit Boetsja van wie de ouders tijdelijk de zorg niet meer op zich kunnen nemen.

Tegen deze achtergrond had ik dan ook graag enkele vragen gesteld. Hoe stellen de kinderen en de begeleiders het op dit moment?

Hoeveel pleeggezinnen hebben zich aangemeld? Gaat het daarbij hoofdzakelijk om gezinnen met Oekraïense roots?

Op hoeveel pleeggezinnen werd er uiteindelijk een beroep gedaan?

Op welke manier zullen de diensten voor pleegzorg en de minister ervoor zorgen dat kandidaat-pleeggezinnen die geen Oekraïens kindje kregen toegewezen, als nog in het toekomstig pleegzorgcircuit worden opgenomen?

Hoe verloopt de verdere medische en psychologische opvolging van deze kinderen en door wie wordt deze gecoördineerd?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): In antwoord op mijn vraag om uitleg van 19 april 2022 gaf de toenmalige minister toelichting over de opvang van minderjarige vluchtelingen in Vlaanderen. Via een versnelde screeningsprocedure en een intensieve opvolging is het de bedoeling om niet-begeleide minderjarigen vanuit Oekraïne zo snel mogelijk onder te brengen in een pleeggezin. Daarvoor wordt samengewerkt met Solentra en Minor-Ndako en de versterkte diensten voor pleegzorg.

Volgens berichten nadien zouden in Vlaanderen al meer dan honderd Oekraïense kinderen opgevangen worden in een pleeggezin. Voor broers en zussen wordt opvang gezocht in eenzelfde gezin. Er wordt medische en psychosociale ondersteuning

voorzien en de kinderen worden georiënteerd naar gepast onderwijs. Het gaat enerzijds om 16- en 17-jarigen die zelf voor de oorlog zijn gevlucht. Anderen werden overgebracht vanuit de regio rond Boetsja.

Anders dan bij kinderen die gewoonlijk in pleeggezinnen terechtkomen, gaat het nu niet om kinderen wier ouders in een moeilijke situatie zitten, te weinig oudercapaciteiten zouden hebben of zich moeten laten begeleiden. Voor de kinderen en jongeren die naar hier kwamen vanuit Boetsja gaat het om minderjarigen wier veiligheid door de oorlog in het gedrang kwam en van wie de ouders die veiligheid niet konden garanderen. Dat vergt natuurlijk een andere aanpak, zeker ook van de pleegouders. Voor het welzijn van deze minderjarigen is het vanzelfsprekend belangrijk dat zij contact houden met hun ouders. Ook het contact met andere Oekraïense kinderen kan erg belangrijk zijn voor hun welzijn.

Werden alle niet-begeleide minderjarige vluchtelingen uit Oekraïne die hier toekwamen, zowel individueel – als niet-begeleide minderjarige vluchtelingen –, als de groep die met begeleiders toekwam vanuit Boetsja, ondergebracht in pleeggezinnen?

Hoe gebeurde of gebeurt de matching tussen de minderjarige vluchtelingen en de pleeggezinnen?

Broers en zussen worden opgevangen in eenzelfde pleeggezin. Werden alle andere minderjarigen individueel geplaatst bij een pleeggezin?

Vanuit Minor-Ndako vernamen we dat jongeren zeker 's avonds en 's nachts vaak angstig zijn. Zou het ook geen meerwaarde zijn om bijvoorbeeld telkens twee kinderen samen onder te brengen bij eenzelfde pleeggezin?

Welke rol spelen de begeleiders die meekwamen vanuit Oekraïne nog tijdens het verblijf van de minderjarigen bij hun pleeggezin?

Worden er de volgende periode nog minderjarige vluchtelingen uit Oekraïne verwacht vanuit gelijkaardige operaties als degene die de toenmalige minister samen met staatssecretaris Mahdi recent organiseerde?

Welke rol kunnen de gezinshuizen eventueel opnemen bij de opvang van kinderen uit Oekraïne? Is het een optie om ook hierop in te zetten in het kader van de opvang van minderjarige vluchtelingen uit Oekraïne?

Op welke manier worden contacten tussen de opgevangen Oekraïense kinderen met hun ouders of andere familieleden georganiseerd en gefaciliteerd? Welke instantie bepaalt hoe dat contact moet en kan verlopen?

Op welke manier wordt contact tussen de Oekraïense kinderen, die in verschillende pleeggezinnen worden opgevangen, georganiseerd en aangemoedigd?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het opvolgen van de niet-begeleide kinderen uit Oekraïne is inderdaad een heel bijzonder aandachtspunt. Onze diensten hebben daarvoor heel frequent contact met Pleegzorg Vlaanderen en Minor-Ndako, de organisatie die instaat voor de opvang en de begeleiding van de niet-begeleide minderjarigen, om de situatie van nabij op te volgen.

Uit de contacten die er zijn, blijkt dat alle kinderen het momenteel goed stellen. Aan de infosessies voor pleeggezinnen hebben een 400-tal personen deelgenomen. Na de sessie en na het screeningsgesprek zijn er uiteindelijk 75 overgebleven. We zien een heel grote diversiteit aan gezinnen. Je hebt gezinnen die Vlaams-Oekraïens zijn, volledig Vlaams en Vlaams-andere nationaliteit. Het is dus een heel

bijzondere mix. Uiteindelijk staan er nu 44 pleeggezinnen in voor de opvang van de 54 pleegkinderen die collectief overgebracht zijn.

De diensten voor pleegzorg bespreken met de kandidaat-gezinnen die geen Oekraïens kindje toegewezen kregen, de mogelijkheid om een ander engagement in de pleegzorg op te nemen. Het is wel belangrijk dat dat gesprek gebeurt, collega's. Straks staat hier nog een vraag geagendeerd die de andere kant bekijkt. Dus bij dezen is het antwoord daarop uiteraard 'ja'. Dat kan bijvoorbeeld als pleegzorger voor Oekraïense niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die zich op de Heizel aanmelden, maar evengoed zou dat kunnen zijn als pleeggezin voor niet-begeleide minderjarigen die in Vlaanderen aankomen, en uiteraard ook voor de reguliere pleegzorg. Maar dat is voer voor een andere vraag.

Zowel tijdens de vlucht naar België als in Koning Kevin in Leuven, waar de kindjes een tweetal dagen verbleven voor ze door hun pleeggezinnen werden opgehaald, is er heel veel aandacht gegaan naar het welbevinden en de medische check en de medische zorg voor de kinderen.

Tijdens het verblijf in de pleeggezinnen wordt de coördinatie door pleegzorg opgenomen. Om het welbevinden van zowel het pleegkind als de pleegzorger te monitoren, gebruikt pleegzorg een instrument dat samen met de VUB ontwikkeld werd en dat in de pleegzorgbegeleiding geïntegreerd wordt.

De pleegzorgbegeleider staat in voor de basisbegeleiding en schakelt zo nodig meer gespecialiseerde of intensieve ondersteuning in. Dat bijschakelaanbod kan een aantal vormen aannemen. Dat kan behandelingspleegzorg zijn, maar ook specialistische doelgroepspecifieke ondersteuning of een korte residentiële opname door Minor-Ndako of traumabehandeling door gespecialiseerde psychologen van Solentra.

Het is belangrijk om te onderstrepen dat het project in gedeelde verantwoordelijkheid wordt uitgevoerd door pleegzorg, Minor-Ndako en Solentra. Die hebben onderling afspraken gemaakt in functie van een efficiënte, functionele en soepele samenwerking.

Dan kom ik bij de vraag over de aantallen. Ik heb het absolute aantal gegeven, maar eigenlijk komt het erop neer dat alle niet-begeleide minderjarigen uit Oekraïne op dit ogenblik in een pleeggezin worden opgevangen. Broers en zussen worden altijd samen opgevangen. U hebt vernomen dat er minder gezinnen zijn dan het aantal kinderen. Dat is dus omdat er een aantal samen opgevangen worden.

Het gaat in totaal om 30 jongeren die via de Heizel bij pleegzorg aangemeld werden, plus de 54 kinderen die collectief overgebracht werden. In de opdracht die we aan pleegzorg gegeven hebben, zit nog een derde subgroep, namelijk Oekraïense kinderen die bij iemand uit het sociale of familiale netwerk verblijven. Daar gaat het in totaal om 42 kinderen. Via netwerkobservatie door pleegzorg houden we ook hier een vinger aan de pols.

De matching gebeurde vooraf, waarbij de mogelijkheden van de kandidaat-pleeggezinnen gekoppeld werden aan de profielen van de kinderen. Ik geef opnieuw een voorbeeld. Als je de mogelijkheid hebt om meerdere kinderen op te vangen, kun je een broer en een zus opvangen, of meerdere kinderen uit een gezin, of volgens het geslacht of de leeftijd. Dat is niets nieuws. Men heeft daar niet het warm water opnieuw uitgevonden. Ook voor de crisispleegzorg of de al bestaande initiatieven rond snelle pleegplaatsingen van niet-begeleide minderjarigen werken we op zo'n manier. De recepten die we kennen, zijn ook hier gehanteerd.

Dan wil ik even inzoomen op de angst bij de kindjes en het contact tussen de Oekraïense kinderen onderling. Vooral in de eerste dagen in de collectieve opvang waren een aantal kinderen zeer angstig. Ze sliepen ook heel slecht. Dat doet zich bij de pleeggezinnen minder voor.

Door te starten in een korte collectieve opvang hebben we de eerste contacten met de pleeggezinnen vlot en gestructureerd kunnen laten verlopen. Bij het 'afhaalmoment' zijn er afspraken gemaakt om elkaar te ontmoeten en samen activiteiten te doen. Blijkbaar loopt dat allemaal vrij spontaan. Dat is op zich een goede zaak, denk ik.

Binnen de provincies worden momenten georganiseerd waar de kinderen elkaar ook fysiek ontmoeten. Samen met Minor-Ndako werd al een weekendkamp georganiseerd waar ongeveer veertig kinderen aan deelnamen. Zulke initiatieven zullen we in de zomermaanden nog intensifiëren.

De begeleiders die werden meegestuurd namen vooral een rol op tijdens de overbrenging van de kinderen. Zij nemen geen actieve rol op in de pleegzorgbegeleiding. Op dit ogenblik hebben we geen weet van gelijkaardige operaties die opgestart zouden worden. Als we vragen krijgen, zullen we dat zeker opnieuw overwegen en ik weet dat jullie daarover ook weer vragen zullen stellen.

Momenteel zijn enkel de gezinshuizen van SOS Kinderdorpen operationeel. Een gezinshuis is een kleinschalige, residentiële opvang. Deze huizen hebben een heel specifieke doelgroep: kinderen jonger dan 3 jaar. Het reconversiebeleid in de jeugdhulpsector naar gezinshuizen wordt op dit ogenblik, dat weten jullie, voorbereid. Organisaties hebben tot september 2022 de tijd om hun aanvragen in te dienen met het oog op een uitrol vanaf 2023. We denken dat zulke gezinshuizen op termijn effectief een rol kunnen en zullen spelen in de opvang van niet-begeleide minderjarigen, maar, gezien de timing, niet op de korte termijn die nu gevraagd wordt.

En dan behandel ik de laatste vraag van collega Schryvers over het contact met de andere familieleden. Alle kinderen onderhouden via gsm, beeldbellen en sociale media, intensieve contacten met hun ouders en familie in Oekraïne. Dit wordt door de pleegzorgbegeleiding opgevolgd.

Ik kan nog meegeven dat er momenteel nagedacht wordt over een terugkeer van de kinderen. De voorbereiding en planning van deze terugkeer zijn in handen van de Oekraïense en de federale overheden. De situatie op het terrein wijzigt heel snel. Vandaar dat er territoriaal verschillende mogelijkheden zijn en dat wordt nagekeken of het al mogelijk is om er opnieuw te verblijven. De huidige verblijfssituaties van de ouders in Oekraïne maken het moeilijk om snel duidelijkheid en perspectief te creëren. Ik wil daar wel helder over zijn: er is absoluut nog niet beslist tot een terugkeer, ook niet over een timing of de wijze waarop. Dat is eigenlijk niet aan de orde. Maar het wordt wel mee gemonitord. De kinderen zijn niet naar hier gekomen met het perspectief om hier voor altijd te blijven. Het finale doel moet zijn om de kinderen in een veilige situatie te kunnen laten terugkeren. Maar die is er op dit ogenblik in elk geval niet. Er wordt wel over nagedacht.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel voor de heel duidelijke antwoorden, minister. Ik ben blij te horen dat ze het allemaal goed stellen, want dat is zeer belangrijk. Het is lovenswaardig van de gast- en pleeggezinnen. Toen ik de vraag opstelde, wist ik het nog niet, maar in mijn eigen gemeente heeft een pleeggezin ook een Oekraïens kindje opgevangen.

Er zijn natuurlijk nu meer pleeg- of gastouders of kandidaat-ouders die nog geen kindje hebben. Ik hoop dat zij warm gemaakt worden voor het reguliere pleegzorgcircuit. Daar komen we straks zeker op terug. Ik wil nog iets anders aanhalen. Het gaat over een grote frustratie van mij. Die betreft de harde grens van 18 jaar die we hanteren, zowel in de hulpverlening als in de maatschappij en de samenleving. Waarom haal ik dat aan? Ik maak hieromtrent twee vaststellingen. U hebt het zelf ook net gezegd. Het is de bedoeling dat ze naar Oekraïne teruggaan, maar we weten niets. Gaat dat conflict nog lang aanslepen of gaan ze op korte termijn

terug? Een andere vaststelling is ook dat er oudere tieners bij zijn. Wat gebeurt er met hen als ze 18 jaar worden? We weten dat ze op die leeftijd eigenlijk doen wat ze willen. We willen niet dat die kinderen verdwijnen, natuurlijk. Dit is een worst-casescenario, maar ik denk wel dat we ons daarop moeten voorbereiden. Wat gebeurt er met die kinderen als ze 18 jaar worden?

De terugkeer wordt nog niet concreet voorbereid, maar er wordt toch wel aan terugkeer gedacht. Hopelijk kan dat voordat de kinderen 18 jaar zijn. Mijn concrete vraag is of we ons daarop voorbereiden? Zijn we voorbereid op het scenario dat er ook kinderen bij zijn die 18 jaar gaan worden?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden, die heel duidelijk waren. Ik kan eigenlijk alleen maar blij zijn – hoewel ik het een vreemd woord vind in deze context – dat zoveel gezinnen hun huis en hun hart hebben opengesteld. Ik ben ook blij dat u zegt dat alle kindjes een plek hebben gevonden in een gezin, dat alles goed gaat met hen en dat er zoveel inspanningen worden geleverd – zowel door de gezinnen als door Pleegzorg Vlaanderen, Minor-Ndako en Solentra – om die kinderen op een goede manier te begeleiden en om hen ook contacten met elkaar te laten hebben.

Collega Verheyen zei weet te hebben van een kind dat in haar stad in een pleeggezin verblijft. Mij is niet duidelijk, minister, of steden en gemeenten daar sowieso van op de hoogte worden gesteld. Alle steden en gemeenten voeren natuurlijk een beleid voor de opvang van die Oekraïense vluchtelingen die ze toegewezen krijgen via Fedasil en andere kanalen, bijvoorbeeld mensen uit Oekraïne die familieleden opvangen. Steden en gemeenten voeren een globaal beleid met betrekking tot ondersteuning, leeflonen, huisvesting maar organiseren ook zinvolle activiteiten en contacten tussen die mensen. Worden steden en gemeenten geïnformeerd wanneer Oekraïense kinderen worden opgevangen in een pleeggezin in hun gemeente? Ik denk namelijk dat zij bij dat globaal beleid betrokken kunnen worden en dat ze de pleeggezinnen en jongeren kunnen uitnodigen wanneer er een activiteit is in de gemeente voor de Oekraïense vluchtelingen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de aanvullende opmerkingen en bedankt ook voor de appreciatie voor het antwoord. Ik wil nog meegeven dat de Oekraïense autoriteiten een bevraging gestart zijn bij de ouders over die haalbaarheid, dus niet wij maar de Oekraïense autoriteiten. Dat zal sowieso maatwerk zijn.

Er zijn een aantal opmerkingen gemaakt over pleegzorg in het algemeen. Ik stel voor dat we die behandelen bij de vraag om uitleg over pleegzorg van straks.

Collega Verheyen, wat die 18 jaar betreft: 18-jarigen uit Oekraïne worden, net als de volwassenen, bij ons erkend. Dat hoeft dus geen groot probleem te zijn. We kunnen hen ook begeleiden als jongvolwassenen op de punten waar dat nodig zou zijn.

Er was ook nog een vraag of een suggestie van collega Schryvers – ik kon dat niet goed inschatten.

Katrien Schryvers (cd&v): Het was een vraag, maar als het nog niet gebeurd is, is het een suggestie.

Minister Hilde Crevits: Ik neem de suggestie mee en ik zal bekijken of dat al gebeurd is.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik stelde me de vraag wat er met die jongeren gebeurt als ze 18 worden. Dan doen zij in principe wat zij willen. Het zijn nog altijd kwetsbare kinderen uit oorlogsgebied en ik ben gewoon bang dat zij hier misschien in verkeerde handen vallen en zo verdwijnen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Daarom haalde ik dat even aan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega Verheyen, als ze 18 worden, zijn ze natuurlijk meerderjarig en kunnen ze op eigen benen staan, maar ik denk niet dat dat hen belet om in de pleegzorg te blijven. We hebben enkele jaren geleden juist, via een voorstel van decreet, pleegzorg mogelijk gemaakt tot de leeftijd van 25. Ik neem dus aan dat ze ook na die verjaardag in het pleeggezin kunnen blijven. Dat hoop ik alleszins.

Verder dank ik alle gastgezinnen nogmaals voor de goede opvolging. Ik denk dat we hiermee vanuit Vlaanderen toch wel inspanningen doen om kinderen die het heel moeilijk hebben op een goede manier op te vangen. Ik neem er nota van en apprecieer het heel erg dat de minister zegt: wanneer er zich nog zulke vragen aandienen, zullen we ons daar opnieuw voor openstellen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het personeelstekort in zorgorganisaties – 2871 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het grote aantal vacatures in de zorgsector en het aantrekken van verpleeg- en zorgkundigen via interimformules en vanuit het buitenland – 2992 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het personeelstekort in de residentiële jeugdhulpvoorzieningen – 3192 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, naar aanleiding van de Week van de Zorg kwam Liantis met de cijfers van een bevraging die zij deden bij de directies van 73 zorginstellingen. Daaruit bleek dat 8 op de 10 organisaties in de zorgsector met een kritiek personeelstekort kampen. Als er gekeken wordt naar de hoofdoorzaken van het personeelstekort, haalt 90 procent van de bevragden het tekort op de arbeidsmarkt aan. Daarnaast wordt de uitval door de fysieke werkdruk door 62 procent aangehaald en 56 procent haalt de psychische werkdruk aan voor de uitval.

De businessmanager zorg bij Liantis wijst erop dat het een complexe problematiek is. Daar zijn we ons allemaal ook van bewust. De instroom van jonge, nieuwe werkkrachten, die kleiner is dan de vraag, ligt ook mee aan de basis van dit tekort. De overheid zet hier volgens hem al sterk op in, maar hiervan zouden de vruchten natuurlijk pas later geplukt kunnen worden.

Ten slotte bleek uit de bevraging ook dat veel zorgorganisaties zelf de problematiek al proberen aan te pakken. Zo zet 68 procent in op werkpleklers om mensen te herscholen voor andere functies. 64 procent zet in op de marketing van de eigen instelling via interne en externe 'employer branding'. Bovendien promoot 60 procent actief de interne mobiliteit binnen de eigen organisatie.

Minister, welke initiatieven neemt u naar aanleiding van deze bevraging om het personeelstekort in onze zorgorganisaties op korte termijn aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Er staat een recordaantal vacatures open in Vlaanderen, niet in het minst in de zorg. 1 op de 12 werknemers in de zorg heeft ook een andere nationaliteit. Dat is heel wat, al ligt dat aantal wel lager dan gemiddeld op de arbeidsmarkt, waar het 15 procent is. Ook deze vraag is al enkele weken oud, minister, en ondertussen krijgen we week na week weer andere cijfers over het aantal vacatures dat openstaat en de zorgsector is daar natuurlijk altijd een belangrijke sector in.

Gelet op de grote nood aan gekwalificeerd personeel in de zorg- en gezondheidssector gaan zorginstellingen op zoek naar medewerkers via alle mogelijke wegen, zo ook bij studenten, freelancers en interimkantoren. Er zijn heel wat uitzendkantoren op de markt die zich specifiek richten op zorgorganisaties en die tijdelijke en flexibele verpleeg- en zorgkundigen aanbieden, zoals Pulse Healthcare Staffing, Express Medical of X-Care in Motion. Deze uitzendkantoren nemen zorgkundigen en verpleegkundigen in dienst via een vast contract of via een freelancecontract. Vervolgens worden zij uitgezonden naar ziekenhuizen, woonzorgcentra of thuiszorgdiensten onder vaak betere voorwaarden dan deze die gelden voor de vaste medewerkers in de ontvangende zorgorganisatie. Aangezien zorgmedewerkers via dit systeem betere voorwaarden krijgen voor hetzelfde werk, zouden er medewerkers zijn met een vast contract die ontslag nemen om vervolgens via een uitzendkantoor aan de slag te gaan in dezelfde sector, zo werd gesignaleerd in een aantal persberichten.

Uitzendarbeid is natuurlijk strikt gereguleerd, bijvoorbeeld wat betreft de voorwaarden om een beroep te kunnen doen op uitzendarbeid en de duurtijd waarvoor men gebruik mag maken van uitzendarbeid. Zo mag men enkel gebruikmaken van uitzendarbeid op basis van zes wettelijk vastgelegde motieven. Motieven die op de woonzorgcentra van toepassing kunnen zijn, zijn de tijdelijke vervanging van een werknemer die bijvoorbeeld in geboorteverlof is of het invullen van een vacante positie. In dat laatste geval moet er wel een bedoeling zijn om de uitzendkracht een vast contract aan te bieden bij een positieve evaluatie en mag men maximaal achtereenvolgens drie uitzendkrachten inzetten voor eenzelfde vacante plek, met maximaal zes maanden per uitzendkracht of negen maanden per vacante positie. Uitzendarbeid mag bovendien enkel georganiseerd worden door erkende uitzendkantoren. Minister, de brug is er helemaal met de bevoegdheden die u de voorbije periode had.

Het is onduidelijk in welke mate de hierboven geschetste praktijken onder het regelgevend kader van de uitzendarbeid vallen. Zo lees ik bijvoorbeeld op de website van X-Care in Motion dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen interimverpleegkundigen voor korte duur enerzijds en projectverpleegkundigen voor langere duur anderzijds. Ook zijn niet alle organisatoren van uitzendarbeid in de zorgsector terug te vinden in de lijst van erkende uitzendbureaus in Vlaanderen. Bovendien wordt op de websites van die uitzendkantoren niet de indruk gewekt dat het gaat om uitzendwerk. Integendeel, verpleegkundigen en zorgkundigen worden er warm gemaakt voor een job met 'veel variatie' en 'veel leermogelijkheden'.

Margot Cloet van Zorgnet-Icuro bevestigde signalen over deze manier van werken te krijgen. De zorgkoepel verzet zich hier uitdrukkelijk tegen, zo konden we lezen, en Cloet stelde daarbij met de interimsector in gesprek te zullen gaan.

Mijn vragen zijn de volgende, minister.

Wat is uw reactie op de cijfers met betrekking tot de evolutie van het aantal vacatures in de zorgsector? U hebt al eerder gesteld dat u de problematiek van de schaarste aan arbeidskrachten in de zorgsector als absolute prioriteit ziet in uw beleid. Sedert het indienen van de vraag hebben we daar de eerste week ook al verschillende beleidsmaatregelen naar voren zien komen. Kunt u daar meer toelichting bij geven? Op welke manier zult u daar werk van maken?

Is het fenomeen van zorgmedewerkers die ontslag nemen in een voorziening en dan via interimkantoren opnieuw aan de slag gaan, soms in dezelfde voorzieningen, u bekend? Is dat iets dat inderdaad voorvalt?

Vallen deze praktijken volledig onder de wetgeving omtrent uitzendwerk, ook indien het uitdrukkelijk niet de bedoeling is om via het uitzendwerk een vast contract te krijgen bij de organisatie?

Hebt u zicht op de wettelijke basis waarop zorgmedewerkers via uitzendkantoren aan de slag gaan in woonzorgcentra? Gaat het bijvoorbeeld om vervangingen van vaste medewerkers of in het kader van vacante posities?

Hoe kijkt u naar het profiel van de projectverpleegkundige? Is er volgens u een wettelijk onderscheid te maken met de interimverpleegkundige?

Vindt u het nodig om hierin op te treden? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u daar dan voor?

Nu er ook steeds meer wordt teruggerepen naar de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten, hoe kan dit gebeuren via een veilig kader, zowel met betrekking tot de geleverde zorg als met betrekking tot de arbeidsrechtelijke aspecten?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Residentiële jeugdhulpvoorzieningen in heel Vlaanderen, maar zeker ook in mijn provincie, slagen er steeds minder in om openstaande vacatures in te vullen. Een aantal ervan zien zich, om om te gaan met die omstandigheden, genoodzaakt om beslissingen te nemen die ze natuurlijk liever niet zouden nemen. Zo wordt in een aantal leefgroepen een deel van de jongeren verschoven naar andere leefgroepen om de groep die een ondermaatse personeelsbezetting heeft te ontlasten, en worden er op een aantal plaatsen geen nieuwe jongeren meer opgenomen. Men overweegt zelfs om leefgroepen tijdelijk te sluiten als het tekort aanhoudt. In de sector zelf omschrijft men die ingrepen als 'verdienselijke noodoplossingen'. Men probeert op die manier zo goed mogelijk te zorgen voor de jongeren die er al zijn, maar men kan dat natuurlijk geen goede oplossingen noemen, noch voor de jongeren, noch voor het personeel. Jongeren die van leefgroep moeten wisselen, worden uit hun vertrouwde omgeving gehaald, wat heel ontregelend kan werken. Ook voor de opvoeders is het niet eenvoudig om te zorgen voor deze steeds wisselende groepen. Het behoeft ook geen betoog dat een opnamestop voor veel kinderen die al lang wachten op een plekje, nog minder perspectief betekent, en met het definitief of tijdelijk sluiten van een leefgroep is dat enkel nog veel minder zo.

Mensen uit die sector laten weten dat, waar ze een tiental jaar geleden nog konden kiezen uit een dertigtal kandidaten, ze nu echt blij en opgelucht zijn als er meer dan één iemand, of zelfs al één iemand, solliciteert wanneer er een open plaats is. Zij hebben daar grote zorgen over. Bovendien is er naast die toch wel gebrekkige instroom ook duidelijk het probleem van de hoge uitstroom van personeel: mensen die het moe worden, die opgeven, die niet enkel die ene voorziening verlaten, maar gewoon een heel andere sector gaan opzoeken. Vandaar dus de alarmbel, en de volgende vragen.

Minister, erkent u het tekort op de arbeidsmarkt zoals dat wordt aangevoeld door de residentiële jeugdhulpvoorzieningen? Welke redenen ziet u voor de lage aantrekkingskracht van deze sector? Wat zult u ondernemen om enerzijds mensen warm te maken voor een job in die sector en anderzijds ervoor te zorgen dat personeel minder snel de sector verlaat?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Voorzitter, bedankt om deze vragen te koppelen, want op deze wijze zie je hoe acuut het personeelstekort is in alle sectoren van de zorg. Collega's, als jullie dus vragen of ik erken dat er een probleem is, dan kan ik niets anders dan daar volmondig ja op antwoorden: er is een zeer acute nood aan extra handen in onze zorg. Er is, zoals jullie weten, een echte 'war for talent' bezig op de arbeidsmarkt tout court, in alle sectoren. Vorige week of twee weken geleden was er een debat over de tekorten in het onderwijs. Dat belet niet dat voor mij het tekort aan handen in de zorg een beetje een vicieuze cirkel is. Ik geef een voorbeeldje. Collega De Reuse, ik denk dat u het was die het had over zoveel procent dit en zoveel procent dat, maar het is eigenlijk vrij simpel: als je onvoldoende mensen hebt, dan komt de druk op hen die er wel zijn, dan is de kans groter dat zij uitvallen, en als zij uitvallen ... Het is dus eigenlijk een cascade-effect dat je krijgt, waarbij voor mij een van de basiselementen is dat we handen te kort hebben. We moeten dus meer mensen hebben, ook om het draaglijk te houden voor de anderen, en niet om het even wie. Dat moeten mensen zijn die goed geschoold zijn of die bereid zijn om zich goed te laten scholen, en die ook de goede attitude hebben. Je kunt immers niet iedereen in de zorg laten werken. Dat is evident. Mensen moeten dat ook willen en kunnen doen. Ik denk echter wel dat iedereen een beetje uit zijn comfortzone moet komen om het potentieel dat er is, beter aan te boren.

Collega's, we hebben al wat dingen gedaan. Ik denk dat jullie het meeste al weten. Eind vorig jaar heeft de Vlaamse Regering een aantal flexibiliseringsmaatregelen genomen. Het is tijdelijk mogelijk om verpleegkundigen in te schakelen die tewerkgesteld zijn bij een andere zorgorganisatie. Ook kan men nu zelfstandig verpleegkundigen of interimverpleegkundigen inschakelen.

Daarnaast voorzien we in de financiering van de functie van logistiek medewerker in de zorg in onze woonzorgcentra. Ik heb daar vorige week ook over gecommuniceerd. Die logistiek medewerker kan bepaalde taken van verpleegkundigen overnemen zodat die zich meer op hun kerntaken kunnen richten en er meer tijd vrijkomt voor verpleegkundige zorg. Dat was ook een grote vraag van de sector.

In de woonzorgcentra worden ook meer kwalificaties toegevoegd aan de lijst personeel voor reactivering, bijvoorbeeld bachelors in de podologie, bachelors in de creatieve therapie en spiritueel begeleiders. We willen eigenlijk komen tot multidisciplinaire teams waar elke medewerker vanuit zijn expertise en competenties bijdraagt aan de zorg voor elke bewoner. Die maatregelen worden nu allemaal vertaald in een besluit, waaraan ik de laatste hand aan het leggen ben. Ik zal sowieso ook bekijken of we een aantal al genomen maatregelen moeten verlengen.

Daarnaast wordt het ook hoog tijd om actief werk te maken van de uitvoering van het actieplan inzake de zijinstroom en instroom in de zorg- en welzijnssectoren. Ik ga niet alle acties uit het actieplan opsommen. Anders wordt de voorzitter zenuwachtig. Wel wil ik nu al meegeven dat er op 1 juli een rondetafel is gepland waarop alle VIA 6-actoren (Vlaams Intersectoraal Akkoord), dus zowel de werkgevers- als de werknemersorganisaties, zijn uitgenodigd. Ik wil daar geen babbelbox van maken, maar wil proberen afspraken te maken over heel concrete maatregelen om extra mensen in de zorg te doen instromen.

Er zijn budgetten. Men zegt vaak dat er geen geld is in Welzijn, maar er is in het kader van VIA 6 16 miljoen euro geïnjecteerd in het uitbreiden van bestaande

opleidingstrajecten. Dat zijn de projecten 3030 en #kiesvoordezorg. Er kunnen meer zijinstromers worden opgeleid tot zorgkundige en verpleegkundige. Ook zijn er de opleidingsprojecten #kiesvoorleefbegeleider en #kiesvoorkinderopvang. Er is dus budget. Er zijn mogelijkheden.

Een tweede actie betreft het structureel instroomkanaal – een geweldig woord – dat we wensen op te zetten. Wat betekent dit? Aan zorgvoorzieningen, zoals in ouderenzorg, kinderopvang, jeugdhulpvoorzieningen, voorzieningen voor personen met een beperking, gezinszorg, wordt toegelaten om geëngageerde personen zonder de juiste kwalificaties aan te werven, waarbij we voor de mensen in kwestie voorzien in financiering via de basisfinanciering en dus in een loon, maar enkel op voorwaarde dat ze ook een opleidingstraject starten voor de functie waarvoor ze aangeworven worden. Iemand wordt bijvoorbeeld aangeworven als leefbegeleider, maar heeft nog niet helemaal de juiste kwalificaties. Dan krijgt die een opleidingstraject bij de start en betalen wij het loon. We willen op die manier de instroom in de sector verzekeren, maar niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief omdat de mensen in de loop van het traject een opleiding volledig volgen.

Het is mijn bedoeling om deze opleidingstrajecten maximaal plaats te laten vinden op de werkvloer met coaching en begeleiding, waardoor de werknemer in opleiding ook maximaal aanwezig kan zijn op de werkvloer. Dat is natuurlijk gemakkelijker gezegd dan gedaan, omdat het vraagt dat er ingezet wordt op verkorte opleidingstrajecten, op modules. We moeten dus ook een souplesse hebben in de manier waarop we de opleiding geven, wat voor het ene profiel al gemakkelijker is dan voor het andere.

Graag wil ik ook een oproep doen. We zijn allen verantwoordelijk om onze zorgsector positief in de kijker te zetten. Beeldvorming is een cruciale factor. Het is een hele mooie taak. Als we de belastingsindexen zien en de reden waarom mensen uitvallen die ingestroomd zijn, dan is het een acute situatie die niet opgelost zal geraken als we geen extra mensen vinden die mee aan de slag kunnen gaan.

Dus, we moeten inzetten op zijinstroom, maar ook op behoud en retentie van wie met veel goesting en passie kiest voor deze sector. Ik heb jullie vorige week gezegd dat ik een vakbondsleider sprak, die mij zei: 'Instroom? Oké, we moeten daaraan werken, maar mochten we er al in slagen om iedereen die instroomt aan de slag te houden in de sector en de achterdeur dicht te laten, dan zouden we ook al een stukje winst boeken.' Daar ben ik nog altijd zeer bezorgd over.

De tweede groep vragen gaat over het ontslag, maar ook over de hele toestand met de uitzendkantoren. Ik krijg die signalen ook en deel de bezorgdheid omdat dit mogelijk leidt tot een totale verstoring van de arbeidsmarkt. Projectsourcing kent een zeer afgelijnd wettelijk kader. De werkgever stelt zijn werknemer tewerk om een zeer concreet, afgelijnd project bij een dienstverlener uit te voeren, bijvoorbeeld de introductie van een nieuwe hr-praktijk op de werkvloer. Het betreft dus geen dagelijkse routinetaken in zorgvoorzieningen. De lijn met interimarbeid is vaak zeer dun. Indien het gevoel heerst dat sommige spelers hier onterecht gebruik van maken, dan is het van belang dat u mij de concrete gegevens bezorgt, mevrouw Schryvers. Ik kan die dan doorsturen aan de Vlaamse Sociale Inspectie want het ene kan wel, maar het andere niet. Dat weet u ook.

Interimarbeid wordt steeds meer aangeboden. Zorg via interimmedewerkers inkopen is vaak duurder dan een rechtstreekse aanwerving, maar de grote tekorten nopen ertoe dat sommige zorgvoorzieningen deze keuze dan toch maken. Projectverpleegkundigen en interimarbeid zijn twee totaal verschillende zaken, maar hebben allebei mogelijk een verstorend effect op de arbeidsmarkt. We hebben een vrije arbeidsmarkt, maar het is van belang dat we ons ook vragen stellen bij wat ethisch ondernemerschap is.

Dan kom ik tot de buitenlandse arbeidskrachten. Een van de zaken die als mogelijk onderdeel van een oplossing worden aangehaald om onze tekorten aan te pakken, is het inzetten op economische migratie. Het is niet mijn bedoeling om proactief te ron-selen in landen om daar een braindrain te veroorzaken. Toch zien we dat er een hele stroom mensen heel bewust kiest voor een buitenlands traject en dat werkt in twee richtingen: van bij ons naar het buitenland en vanuit het buitenland naar Vlaanderen.

Collega Van den Bossche, u focust op de residentiële jeugdhulpvoorzieningen. Ik erken absoluut dat er een tekort is. Het voorbeeld dat u gaf, is mij ook al ter ore gekomen. Zeker de residentiële voorzieningen werken in shifts, hebben nacht- en weekenddiensten. Dat is een heel bijzondere uitdaging, ook voor je work-lifebalance. Maar dan werk je natuurlijk in een voorziening waar jongeren het ook zo nodig hebben dat mensen er zijn. Het is echt een heel precaire situatie. We zien bijvoorbeeld dat begeleiders in leefgroepen op termijn vaak een functie als contextbegeleider opnemen, omdat ze daar betere uurroosters hebben. Dat zijn dus ook mensen die in de sector zitten die op een andere manier willen werken.

Situaties waarbij een normale werking niet gecontinueerd kan worden, zijn uiteraard zeer negatief, vandaar dat Opgroeien op dit ogenblik een kader uitwerkt om daar op heel korte termijn ook over in gesprek te gaan met de koepels. Dat is ook iets wat ik op 1 juli niet volledig kan behandelen. We moeten daar een speciaal traject voor volgen, omdat dat verder gaat dan louter extra handen. Het gaat ook over de omstandigheden waarin mensen werken en het werk dat ze moeten doen.

Ik weet dat de organisaties al het nodige doen en alles wat ze kunnen om voldoende competente medewerkers te vinden en in te zetten. Er moeten ook minimale kwaliteitsvereisten gegarandeerd blijven, zeker daar. Het is echt een zoektocht naar manieren om een antwoord te bieden op de acute noden die er zijn.

De regels kent u uiteraard. Dat de voorziening zelf verantwoordelijk blijft voor de kwaliteit van het personeel en zo, daar zal ik u nu – tenzij u dat zou vragen – niet nog eens alle uitleg over geven. Maar ik erken absoluut de problemen.

Hoe komt het dat de sector een lage aantrekkingskracht heeft? Een van de zaken is wat mij betreft de work-lifebalance. Dat heeft een impact op een aantal profielen, onder meer leefgroepbegeleiders die in shifts werken en die ook 's nachts en tijdens weekends werken. Daarnaast zien we dat de functie van begeleider in een leefgroep waar kinderen en jongeren met complexe problemen samenwonen, niet evident is. Het is een heel veeleisende functie, die de heer Van der Helm niet voor niets de moeilijkste job ter wereld noemt. Ik kan mij daar echt wel iets bij voorstellen. Ze moeten tegelijk werken aan welbevinden en opvoeding, ze moeten ook zorgen voor praktische samenlevingsafspraken, omgaan met jongeren die uit totaal verschillende contexten komen en bovendien worden ze, zoals we hebben kunnen lezen, ook geregeld geconfronteerd met heel uitdagend en soms agressief gedrag, wat ook weer tot uitval kan leiden. Er is dus heel veel druk. Ik besef dat zeer goed.

Een mogelijk bijkomend element zijn de recente uitbreidingswerven. We hebben een gebiedsdekkend aanbod gerealiseerd: één gezin - één plan. Dat ging gepaard met een uitbreiding van personeel van ongeveer 370 voltijdsequivalenten. Er is ook de uitvoering van het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 6) in de residentiële sector, die ook voor 165 mensen staat. Dat betekent dat er ook verschuivingen kunnen gebeuren van mensen van plaats A naar plaats B naar plaats C. Dat zijn keuzes die soms ook gemaakt worden.

1 juli is voor mij een belangrijk moment. Ik erken dat er inspanningen zijn geleverd om de functie van begeleider aantrekkelijker te maken. Er is ook voorzien in extra loon. Maar in het akkoord zitten ook een aantal andere aandachtspunten: de bevordering van een positief leef- en werkklimaat, met inbegrip van een agressiebeleid, regionale samenwerking, zorg op maat, maar ook werkbaar werk. De grote krapte

op de arbeidsmarkt plus de toch zeer uitdagende positie waar de mensen zich in bevinden, leiden er wat mij betreft toe dat er inderdaad een lagere aantrekkingskracht is. Het is dus hoog tijd om daarover ook nog eens rond de tafel te zitten met de sector. Maar ik ga dat op een ander moment doen, voor 1 juli als het kan.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Tussen het indienen van mijn vraag en vandaag, is er al meer dan een maand verlopen. Verschillende zaken die u aanhaalt, hebben we ondertussen via de pers kunnen vernemen, waar u uw beleid kenbaar maakte, onder andere over het besluit waaraan u de laatste hand legt. We kijken ongetwijfeld allemaal vol spanning uit naar het resultaat van de rondetafel. Laat ons hopen dat daar vruchtbare zaken worden beslist.

Ik heb nog twee vragen. Op korte termijn is een van de acties die u niet hebt vermeld de aanwerving van jobstudenten. Dat is nochtans voor heel wat jongeren die momenteel nog op zoek zijn naar een job in de vakantie een heel goed project. U zult daardoor de sector kenbaar maken bij onze jongeren. Daar zullen ze kunnen proeven van wat de sector te bieden heeft en misschien 'goesting' krijgen om later naar de sector te gaan voor tewerkstelling.

Uw project loopt tot 30 september 2022. Mijn vraag is of u een tussentijdse evaluatie zult doen om te kijken of u dit na 30 september 2022 direct zou kunnen verlengen. Wat studentenarbeid betreft, is er de laatste jaren heel wat gebeurd. Je kunt dit nu over een heel jaar spreiden en er zijn ook meer dagen dat er mag worden gewerkt, in vergelijking met mijn 'jonge tijd'. Dat is één.

Mijn tweede punt sluit aan op de vraag van collega Van den Bossche wat betreft de uitstroom. Ik heb aan uw voorganger, minister Beke, de vraag gesteld hoe die uitstroom wordt gemonitord. Hoeveel zorgpersoneel gaat er weg? Wat is het profiel van die mensen? Hun anciënniteit? Wat is hun functieprofiel? Hoe verloopt het met de zijinstromers die de sector verlaten? Om welke reden doen ze dat? Dat lijkt me heel belangrijk. We grijpen hier altijd terug naar studies van externe partners, maar zelf hebben we niks gedaan, want minister Beke antwoordde dat het wel heel interessant zou zijn, als we die gegevens zouden hebben, maar die hebben we niet. Het zou zeker nuttig zijn voor enerzijds de promotie van het zorgberoep, maar anderzijds zou het ook wel heel interessant zijn dat we die gegevens hebben om mensen binnen de zorg te houden.

Zult u een traject opzetten om de mensen die de zorg verlaten actief te vragen naar de redenen waarom ze weggaan? Zo kunnen we daaraan remediëren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank, minister, voor uw antwoord. We hebben onvoorstelbaar veel supergeëngageerde mensen die werken in de zorgsector en in de verschillende facetten in de zorgsector. Er is natuurlijk een enorm grote verscheidenheid. We hebben er nog heel veel bijkomend nodig en we weten dat, door de tekorten, door de druk op de mensen die er werken die alsmaar vergroot. We moeten zorgen dat we niet in een spiraal geraken, zoals u het ook hebt gezegd. We zullen creatief moeten denken en blijven denken aan mogelijke oplossingen. Er is niet een zaligmakende remedie. Als die er was, dan zou ze natuurlijk al heel lang zijn uitgeprobeerd.

Het is goed dat u die rondetafel op 1 juli 2022 hebt bijeengeroepen en dat u ook al een aantal andere maatregelen hebt aangekondigd. Ik denk aan de jobstudenten om jongeren warm te maken voor de zorgsector. We zullen heel creatief moeten zijn. Ik doe een oproep voor positieve creativiteit. Ik heb vanuit de sector ook al vragen gekregen over omgaan met verlofstelsels. Dan bedoel ik niet om verlofstelsels in te

perken voor de mensen, helemaal niet, maar wel om ze misschien iets flexibeler te maken zodat mensen eventjes een stapje terug kunnen zetten en misschien kort eventjes meer kunnen komen werken dan ze eigenlijk volgens hun verlofstelsel kunnen. We moeten, denk ik, een aantal oplossingen mee helpen zoeken. Dat is positieve creativiteit en dat is iets anders dan de andere creativiteit die sommige interimkantoren misschien wel toepassen.

U zegt, minister, dat we concrete voorvallen moeten aanhalen. Ik heb dat gelezen in de pers, en dat hebt u ook gedaan. Dat leid ik af uit uw antwoord. Het is aan ons om dat samen in de gaten te houden. Als er effectief signalen zijn, moeten we zorgen dat er iets aan wordt gedaan, in de mate dat het mogelijk is. Want het is natuurlijk niet de bedoeling dat onze zorgvoorzieningen nog meer onder druk komen te staan omdat ze moeten gaan werken met interimkantoren in plaats van met vaste arbeidskrachten, gelet op de grote nood.

Er is nog een bijkomende zaak, minister. U hebt het ook gezegd: we moeten werken aan de beeldvorming van de sector. Ik heb dat, hier en in de plenaire vergadering, in het verleden al meermaals gezegd. Eigenlijk is het aan ieder van ons om zorgambassadeur te zijn. Ieder van ons moet dat telkens weer kunnen benadrukken. De voorbije periode was er vaak sprake, minister, van een grotere beeldvormingscampagne. Op welke manier wordt daar werk van gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Er zijn veel verschillende facetten aan deze vragen. Ik denk natuurlijk sowieso aan minimale kwaliteitsvereisten voor mensen die er werken. Maar vaak hebben mensen wel een zeker talent om te zorgen maar niet de juiste achtergrond. Ik denk dat we, ook in het algemeen, veel flexibeler systemen zullen moeten vinden om mensen toe te laten zich te bekwamen in een job waarvoor ze wel degelijk getalenteerd zijn terwijl ze die job uitoefenen. Dat geldt in de volledige zorgsector, niet alleen in de jeugdhulp. Ik denk dat we daar veel meer naartoe moeten evolueren.

Ik vind uw rondetafel een goed initiatief. U noemt een aantal dingen die nog concreetiseerd moeten worden. Ik heb liever weinig maatregelen die zeer concreet en voelbaar zijn dan een grote hoeveelheid intenties en vrome wensen, want daar hebben we niets aan. Al zijn het dus maar kleine stappen vooruit, zolang ze concreet zijn, hebt u ons helemaal mee.

Dan wil ik het nog even hebben over de mensen die de job verlaten. Wellicht kunnen we beter aan hen vragen wat daarbij meegespeeld heeft, bijvoorbeeld via een diepte-interview. Een van de zaken die ik vaak hoor – zonder te pretenderen dat dat dé reden is – is dat de manier waarop de toegangspoort in de jeugdhulpregie nu werkt, zeer veel mensen terneerdrukt, omdat het vaak in de weg staat van een oplossing op maat voor de kinderen voor wie ze zorgen en met wie ze ook een band hebben gekregen. Ik hoop dus dat we ook naar die zaken kunnen kijken, want ik hoor wel vaak dat het dat is wat mensen terneerdrukt, en ik denk niet dat het de bedoeling is van een overheid om procedures te maken die dat doen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat het tekort aan handen – en ook aan harten en hoofden – in de zorg ons inderdaad moet bezighouden. Het is eigenlijk van dezelfde grootteorde als het lerarentekort. Ik ben blij dat ik de mensen van Vooruit hier hoor zeggen dat concrete maatregelen belangrijker zijn dan een grote aankondiging van maatregelen. Collega Van den Bossche, ik stel voor dat u dan even met uw fractieleider spreekt, die voor onderwijs net het tegenovergestelde zegt. Dus ik ben blij dat u hier die realistische insteek geeft om met gerichte,

concrete maatregelen stappen vooruit te zetten. De minister heeft er hier een aantal naar voren gebracht waar wij als fractie achter kunnen staan.

Er is wel nog de moeilijkheid in Welzijn, die we gelukkig niet hebben in Onderwijs, dat er op federaal niveau voorstellen kunnen worden gelanceerd die ons weer in de miserie brengen, zoals premies, diplomaverloningen en zaken die losstaan van het Instituut voor Functieclassificatie (IFIC), wat vorige week in de federale commissie aan bod is geweest. Ik heb gezien dat de collega's van cd&v en Open Vld daar niet zijn tussengekomen op het voorstel van Frank Vandenbroucke. Ik wil toch een oproep doen, collega's, om samen aan hetzelfde zeel te trekken, niet alleen inzake het lerarentekort maar ook het tekort in de zorg. Ik denk dat zulke cavaliers seuls op federaal niveau geen cadeau zijn voor u, minister. Dat wilde ik hier toch nog eens met zoveel woorden aanbrengen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik denk dat dit een heel belangrijk en ook breed thema is. Daarom komen er drie parlementsleden van de N-VA tussen.

Een paar weken geleden heb ik een actuele vraag gesteld aan minister Somers en aan minister Beke over het dreigende tekort aan maatschappelijk werkers. Wat ik toen ook heb aangehaald, is het klimaat waarin hulpverleners moeten werken, vaak een klimaat van agressie. We weten dat een job in de jeugdhulp sowieso heel moeilijk en zwaar is, onder andere door de shiften. Maar daar komt ook agressie bij. Ik zeg niet dat dat de belangrijkste oorzaak is, maar toch een van de oorzaken voor de uitstroom en het personeelstekort in die sector.

In de vorige legislatuur is er 20 miljoen euro voorzien om die jeugdzorg agressieproof te maken, wat heel goed is en ook heel nodig was. Ik denk dat we ook op de goede weg zijn. Maar ik hoor soms signalen vanuit het werkveld dat de strijd nog niet gestreden is en dat er nog steeds agressie is. Ik weet dat sommige collega's hier dat probleem van agressie in de jeugdhulp wat relativeren. Ik kom zelf uit het werkveld en ik kan bevestigen dat er wel degelijk agressie is. Ik hoor dat ook van mijn ex-collega's. Het is dus zeker een pertinent probleem. Minister, denkt u dat het belangrijk en nodig is om die agressie nog beter en nog meer te monitoren en om daar waar nodig bij te sturen?

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Onlangs had ik een schriftelijke vraag gesteld over de openstaande vacatures voor personen met een beperking. Er werd niet heel veel gemonitord en er was dus weinig zicht op welke vacatures er openstaan. Is dat in een voorziening? Is dat in een multifunctioneel centrum? Is dat voor een persoonlijk assistent? Op zich is dat wel belangrijk.

Minister, er worden heel wat budgetten gegeven aan mensen met een beperking, vooral uit prioriteitengroep 1. Als mensen een budget krijgen, is het belangrijk dat er ook zorg komt. Het is dus wel belangrijk om ook daar een tandje bij te steken zodat we niet het probleem krijgen van mensen die een budget hebben, maar geen zorg vinden. Ik hoor geregeld dat het heel moeilijk is, zeker als we werken met persoonlijke assistenten, om het juiste personeel te vinden. Daarom wil ik dit toch nog even onder de aandacht brengen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, meer handen aan het bed is een thema dat hier heel frequent aan bod komt. Ik wil u ook vertellen dat wij hier al twee dagen hoorzittingen hebben gehouden naar aanleiding van conceptnota's die door de collega's van de meerderheid waren ingediend. Ik vond dat ongelooflijk boeiende

hoorzittingen waarin mensen uit de sector heel wat problemen naar voren hebben gebracht waaraan gewerkt moet worden. Ook wij als commissie hebben werk en ik wil dan ook de hand reiken naar de collega's van de meerderheid om aan de slag te gaan met het huiswerk dat we hebben gekregen van de sprekers en ook uit respect voor de tijd die ze erin hebben gestopt. Ik heb heel wat zaken genoteerd. Ik vind dat we als commissie zelf ook met voorstellen kunnen komen.

Minister, vorige week had u een interview met De Standaard over uw kijk op zorg en enkele personen uit de sector hebben daarop gereageerd. Ik vind het interessant om – maar ik moet de agenda van de meerderheid niet bepalen – de hoorzittingen die we hebben gehad daaraan te koppelen. Op die manier hebben we een mooi pakket en kunnen we samen aan voorstellen werken. Het is een voorstel dat ik misschien ook tijdens de regeling van de werkzaamheden moet poneren.

Ik heb u daar vorige week ook over bevraagd en de heer Daniëls heeft toen gezegd dat als er nu opeens federale premies komen er een uitstroom naar de ziekenhuizen zal zijn en er in woonzorgcentra opnieuw grotere problemen zullen komen. Hoever staat u met eventuele onderhandelingen met de federale collega, met Vlaamse werkgevers- en werknemersorganisaties over die premie?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik wil specifiek focussen op het probleem in de kinderopvang. Er zijn al een paar collega's geweest die de problematiek hebben aangehaald van de interimvallers, van vrijwilligers en van het inspringen. De vraag is of dit in de kinderopvang wel zo wenselijk is. Als je daar met invallers werkt, dan zorg je er ook voor dat die kinderen geen vaste verzorgers en begeleiders hebben, wat juist ontzettend belangrijk is voor de hechting.

Bovendien geven mensen aan dat de opleidingen via centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) enorm verschillen. Doordat er zoveel verschillende zijn, zijn de CVO's aan het concurreren en is er een nivellering naar beneden bezig van de opleiding. Daar maken werkgevers zich echt zorgen over want het betekent dat mensen mogelijk een kat in een zak kopen wat de opleiding betreft.

Wat de zijinstroom betreft, hameren ze er echt allemaal op – de kinderbegeleiders maar ook de werkgevers en de vakbonden – om dit alleen boventallig te doen. Mijn basisvraag is dus of u – en dat is misschien contra-intuïtief – ervoor zult zorgen dat die opleiding wordt opgewaardeerd en dat er meer opleiding is omdat we dan merken dat er minder gebrek is. Op dezelfde manier stromen mensen ook richting verpleegkunde als ze meer willen doen, wat eigenlijk niet klopt. We zitten daar met een watervalstelsel binnen de zorg. Hoe zult u dat aanpakken?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): U hebt aangekondigd dat u meer werk wilt maken van logistiek ondersteunende functies en dat is volgens mij een heel goede zaak. Dat is ook naar boven gekomen tijdens de hoorzittingen omtrent de conceptnota's.

We bieden mensen de kans voor training on the job. Er moet aandacht zijn voor elders verworven competenties en mensen moeten de kans krijgen om verder te studeren voor zorgkundige-verpleegkundige. Als we mensen die kansen geven, moeten we er ook voor zorgen dat de opleiding kwalitatief is. Dat moeten we voor ogen houden. Daar treed ik mevrouw Groothedde deels bij. Mensen in de kinderopvang hebben gezegd dat ze met te weinig zijn, maar ze halen ook aan dat de opleidingen voldoende kwalitatief moeten zijn. Omdat er een acuut probleem is, moeten we niet zomaar iedereen aanwerven. De kwaliteit moet vooropstaan.

Er zijn heel wat mensen uitgestroomd uit de zorgsector, die wel het diploma hebben van bijvoorbeeld verpleegkundige maar elders zijn gaan werken. Via de positieve beeldvorming kunnen we sommigen misschien terughalen naar de zorgsector. Daar is meer flexibilisering, de work-lifebalance, een belangrijk onderdeel in. We weten allemaal dat de werkdruk gigantisch hoog is. We moeten mensen dus opnieuw goesting geven in hun job.

Andere zaken die ook aangehaald zijn tijdens de hoorzittingen waren de zelfstandige verpleegkundigen, inzetten op studenten met een diploma Verpleegkunde, maar ook flexijobs die een meerwaarde kunnen hebben. U zult een rondetafel organiseren. Ik veronderstel dat die zaken daar ook op tafel zullen komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. We hadden inderdaad drie vragen. De kinderopvang zat er niet helemaal in, maar die is er uiteindelijk bij gekomen. Ik had het gras vooraf echter al voor de voeten weggemaaid door te zeggen dat we in dezen bij uitbreiding over de tekorten in de hele sector spreken.

Ik start bij de vraagstellers. Collega De Reuse, ik had de jobstudenten inderdaad niet vernoemd omdat ze hier ook al eens aan bod waren gekomen, dacht ik. Ik had er in elk geval zelf over gecommuniceerd en wilde ook niet het hele pakket opnieuw vermelden. Bedankt dus om dat te melden. Na afloop, dus eind september, zullen we zien hoeveel er tewerkgesteld zijn. Als er nog budgetten zijn, dan kunnen we dat ook wat verlengen, maar ik zal dat dus pas begin september kunnen doen. Het is een project waarvoor eenmalig budgetten zijn uitgetrokken. Dat weet u. Het is mijn bedoeling om dat geld op te gebruiken. Als we kunnen verlengen, dan zal ik dat dus zeker doen.

Ik heb gezien dat er in het plan inzake VIA 6 zelf daadwerkelijk is voorzien in initiatieven voor het monitoren van de uitstroom. Daar zit budget in, plus het bevragen van vertrekkers. Mij lijkt dit bij uitstek een opdracht voor onze zorgambassadeur. U weet dat we een nieuwe zorgambassadeur hebben. Ik zal dat ook met haar bespreken, maar het is wel van belang dat we in dezen ook de vakorganisaties mee hebben. Ik weet niet van elke voorziening welke mensen op welke dag zijn uitgestroomd. We zullen dus partners nodig hebben om te bekijken wat we moeten vragen aan die mensen. Mensen werken mee op vrijwillige basis. Ze kunnen niet worden verplicht om dat te zeggen. Het lijkt me echter zeer interessant om dat te weten, en dat hoeft het andere, de positieve beeldvorming van de sector, natuurlijk niet in de weg te staan. Inzicht krijgen in waarom mensen afhaken, lijkt me wel nuttig. Collega De Reuse, het is dus niet zo dat minister Beke daar niks mee heeft gedaan. Dat is vervat in VIA 6, en voor mij is dat iets wat nu in de praktijk kan worden uitgerold door onze zorgambassadeur.

De rondetafel van 1 juli is een rondetafel met vakbonden en werkgevers. We willen daar sowieso heel concrete extra maatregelen nemen, maar ik wil ook wel eens een aantal fundamentele discussies voeren. Ik heb die discussies hier ook gehoord, tussen jullie. Aan de ene kant is er een heel sterk pleidooi om elders of eerder verworven competenties (EVC's) of opgedane ervaringen te erkennen. Vanuit mijn prepolitieke periode ben ik een zeer groot pleitbezorger wat dat betreft: mensen kunnen in hun leven ervaringen opdoen en heel goed worden in bepaalde dingen. Ik vind dat we daar als Vlaamse overheid echt nog niet ver genoeg in staan. Ik heb samen met collega Muylers een EVC-decreet gemaakt. We zijn nu mondjesmaat aan het erkennen, maar ik vind het erg belangrijk om die mogelijkheid te bieden aan mensen die ervaring niet in eerste instantie hebben opgedaan via het onderwijs dat ze hebben genoten. We moeten die ervaring laten erkennen. Dat is op dit ogenblik nog vrij complex. We onderzoeken hoe we dat moeten doen. Voor mij is het erkennen van EVC's echter echt ook een volwaardige extra weg om instroom in de sector te krijgen.

Als jullie dan opwerpen dat de kwaliteit gewaarborgd moet zijn, dan ben ik het daar óók mee eens. Dat is absoluut zo, maar op een bepaald moment moeten we wel de stap durven te zetten om te beslissen dat zo veel jaar ervaring op een bepaald vlak een competentie is, zodat men een bepaald stukje van de module in de opleiding niet hoeft te volgen. Anders moet je die EVC's natuurlijk niet gaan erkennen. Die moeten wel een waarde krijgen in het geheel. Ik wil daar ook wel helderheid over. Ik heb soms het gevoel dat men zich afvraagt of die EVC's wel van hetzelfde niveau zijn. Het moet gelijkwaardig zijn, maar men moet wel de sprong durven te wagen om zo'n EVC te erkennen. Ik wil dus dat we de komende jaren sprongen voorwaarts maken wat dat instroomkanaal via EVC's betreft.

Omgekeerd is het voor mij ook van belang dat we gebruikmaken van de nieuwe mogelijkheden als het gaat over het aantrekken van profielen: logistiek assistenten, jobstudenten ... Voor sommige taken is het niet nodig om een verpleegkundige aan te werven. Ik heb mijn mensen dus gevraagd eens te bekijken wat het aanwervingsbeleid is in ziekenhuizen en rust- en verzorgingstehuizen, of het klopt dat er in ziekenhuizen nog disproportioneel veel verplegers worden aangeworven voor taken die ook door anderen kunnen worden gedaan. Ik weet niet of dat zo is. Ik zou graag hebben dat de sector zich daar ook eens over buigt en bekijkt hoe ervoor kan worden gezorgd dat alle mogelijke profielen ook overal hun weg vinden naar de taken die ze kunnen uitoefenen.

Ik hoor hier ook een aantal opmerkingen over de opleidingen zelf, van collega Saeys onder andere. Ik ga er absoluut mee akkoord dat de opleidingen kwalitatief moeten zijn. Het is wel zo, zeker als het gaat over opleidingen aan hogescholen en ook aan CVO's, dat we een stuk invulling laten aan de opleidingsinstelling. Het is niet zoals in het secundair onderwijs dat je werkt met eindtermen, maar je hebt wel doelen die natuurlijk behaald moeten worden. Als jullie zorgen hebben dat bepaalde opleidingen niet kwalitatief genoeg zouden zijn, bezorg ze mij. Ik zal ze zeker ook overmaken aan de bevoegde minister.

Wat ik niet wens, is dat er een 'race to the bottom' is, dat er zodanig veel plaatsen zijn waar je een opleiding kunt krijgen dat je in een spiraal naar beneden zit van 'we gaan het daar doen of daar doen en daar doen en dan wordt het gemakkelijker'. Ik vind wel dat we de lat moeten leggen, maar je moet wel – en zo kom ik bij collega Van den Bossche – de mogelijkheden voorzien voor mensen om over die lat te springen en zorgen dat het haalbaar gemaakt wordt.

Een van uw opmerkingen, collega Van den Bossche, ging over de drempels die er zijn en ook de werking zelf van de integrale jeugdhulp. Ik heb daarover ook al een aantal signalen gekregen. Ik vind dat we ook moeten durven kijken naar de manier waarop bepaalde processen georganiseerd zijn. Soms zijn ze gewoon minder efficiënt en dragen ze bij tot een zekere frustratie, zowel bij de medewerkers als bij de gezinnen en de professionals. Maar ik heb begrepen dat hiervoor een stukje traject loopt in Vroeg en nabij en dat daar vanuit de werkgroepen suggesties zullen komen. Ik hoop dat dat zo is. Mocht dat niet zo zijn, laat het mij – u bent vraagsteller, u hebt straks het laatste woord – zeker ook weten, als u denkt dat dat niet voldoende is. Maar ik ben absoluut bereid om naar die processen te kijken.

Agressie is een thema dat al lang leeft en waarover door jullie ook opmerkingen gemaakt worden. Alle voorzieningen voor minderjarigen hebben de kans gekregen om de infrastructuur aan te passen. Daar is ook een budget voor voorzien. Maar we zien dat dit er natuurlijk niet toe leidt dat alle agressie verdwenen is, dat begrijp ik ook. Ik wilde trouwens absoluut niet relativiseren. Het is niet enkel nodig om ze te monitoren, het is ook nodig om er iets aan te doen. Daar heb je dus de VIPA-subsidies (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden), maar ook een aantal projecten rond preventie die vandaag nog lopen, ook projecten rond een positief leefklimaat vanuit VIA 5 en vanuit VIA 6.

Ik denk dat collega Van den Bossche en collega Verheyen het ook hadden over de observatie in het veld, dat factoren die bijdragen tot agressie ook voor een stukje door het systeem veroorzaakt worden waarin jongeren terecht komen. Het is ook belangrijk dat we daarrond voldoende werken door onze residenties zeer sterk gezinsondersteunend te gaan positioneren. Zo kom ik weer bij de gezinshuizen waarover ik in de vorige vraag al een woordje gezegd heb.

Collega van der Vloet, ik had het al gezegd: 1 juli is voor mij een belangrijk moment omdat ik de invulling wil zien van ons sociaal akkoord. De sector van personen met een beperking is daar ook bij. Wat bijvoorbeeld de persoonlijke assistentie betreft, zetten we ook in op projecten om dat meer in de kijker te zetten. Er is het Magenta-project, u kent dat. We bekijken ook de mogelijkheden om mensen aan te trekken die nu niet beschikken over het juiste diploma – we zijn er weer – maar wel de handen uit de mouwen willen steken en daar ook zin in hebben.

Collega Groothedde is weer vertrokken, het is dus een beetje moeilijk om ... (*Opmerkingen*)

Ja, maar als ik een vraag krijg, verwacht ik wel dat mensen dan ook blijven om naar mijn antwoord te luisteren. Dat is ook de logica zelve, denk ik. Ze heeft mij vorige week ook die vraag gesteld. Ik vind het een beetje lastig. We stellen langs de ene kant vast dat er heel veel tekorten zijn. Je moet ook wel creatief zijn om mensen toe te laten om in de sector te komen werken en om in de job een stuk bij te leren. Ik ben daar zelf een hevige fan van, zonder dat je kwaliteitsvereisten laat schieten. Zonder extra handen zal het ook niet lukken. Ik denk dat veel mensen die bereid zijn om de sprong te maken naar de sector, effectief bereid zijn om bij te leren en dat op een goede manier te doen. Ik heb trouwens mijn oor te luisteren gelegd bij een aantal kinderopvanginitiatieven die mensen hebben aangeworven en die daar on the job leren. Die zijn heel blij dat ze zulke mensen hebben. Ik erken dus de opmerking als het gaat over 'er moet voldoende kwaliteit zijn', ik ben het er zeker mee eens, maar dat hoeft niet haaks te staan op flexibiliteit en op het zoeken van creatieve pistes.

Collega Saeys, het is voor mij van belang om een negatieve vicieuze cirkel te doorbreken. We hebben meer middelen voor meer personeel per bewoner in elk woonzorgcentrum. Dat is ook een manier om de werkdruk te verlichten en om het werk een beetje aantrekkelijker te maken.

Ik zie dat we in alle sectoren individuele maatregelen aan het nemen zijn, maar ik mis wel het globale beeld van hoe we nu schwing in die sector kunnen krijgen. Het zijn veel kleine maatregelen. Het is in die zin inderdaad misschien een beetje anders dan onderwijs. Veel kleine en heel concrete maatregelen, ik vind dat een goede zaak en zelfs belangrijk, ook om het te kunnen begrijpen. Maar er zal misschien wel een globale wervende campagne nodig zijn die het geheel in beeld brengt, ook voor mensen die de sector nog niet zo goed kennen.

Collega Daniëls, u had het nog over de vraag van vorige week, over de premie voor de gespecialiseerde verpleegkundigen. Collega De Martelaer vroeg waar we stonden. Ik heb gezegd dat we nu eerst in beeld gaan brengen wat de impact op onze sectoren is. Dat moeten we met de sector zelf bekijken. En ook met de werkgevers en de vakbonden moet ik daarover spreken. Want au fond staat die maatregel haaks op de IFIC-filosofie. Ik ga dus hetzelfde zeggen als vorige week: ik ben niet van plan om zomaar te zeggen dat we hetzelfde gaan doen en heel de IFIC-redenering gaan doorbreken. Ik wil eerst zien hoe groot de impact van die maatregel is op de sector tout court. Dat is ook belangrijk.

Collega Schryvers, mijn mensen melden dat er op 13 oktober een congres is over de toekomst van de woonzorg. Er is een 'save the date' vertrokken naar alle sectoren.

Ik mag daar blijkbaar ook spreken. Dat is meteen ook de start voor de branding en het intakeplatform.

Ik weet niet of ik alles beantwoord heb, maar het is wel heel veel. Dat is voor mij ook een nieuwe ervaring. Bij elke vraag wordt teruggegrepen naar vragen van de vorige keer. En dan gaan we uiteindelijk bij elke vraag de hele welzijnssector bespreken.

Maar voor mij is dit dé uitdaging waar we voor staan: mensen vinden, goede mensen vinden, kwalitatieve mensen vinden, die niet alleen instappen, maar ook in de sector blijven. Want, en dat is nog niet gezegd, we staan ook voor een enorme vergrijzingsgolf. Er gaan heel veel mensen met pensioen de komende jaren, die heel veel ervaring opgedaan hebben en die ook vervangen zullen moeten worden door mensen die het minstens even goed doen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): We stellen vast dat de vraag naar de tekorten in de zorg inderdaad zeer breed uitgetrokken is in de tweede ronde, met heel wat terechte bekommernissen. En er is inderdaad zeker en vast een slechte evolutie op federaal vlak om opnieuw zonder overleg met de deelstaten op twee sporen te willen werken. Dat is sowieso een slecht idee. We zijn er ons allemaal van bewust dat het een blijvend werkpunt en aandachtspunt zal zijn.

We kunnen grossieren uit de ideeën die ons zijn aangereikt in de hoorzittingen. Ik denk dat het het beste is, minister, om die allemaal in een allesomvattend actieplan te gieten, 'Werk in de zorg', waarmee we dan effectief de markt op kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Het is een heel grote uitdaging die op ons afkomt en die er nu ook al is, om voldoende mensen te vinden om al die zorg die nodig is, ook effectief te kunnen bieden. Het is goed dat we er hier over spreken. Dat zal ook de volgende periode nog gebeuren. Ik voel op alle terreinen dat de minister daar met heel veel engagement haar schouders onder zet, en dat is goed.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Wat de concrete aanbevelingen betreft met betrekking tot procedures die soms veeleer in de weg zitten dan helpend zijn, is de feedback die ik vanuit de lerende netwerken krijg onder andere dat het toch niet op dat niveau van concrete belemmeringen komt. Ik denk dus dat het interessant kan zijn om eens een aantal mensen uit de sector zelf samen te zetten met u, en gewoon te vragen waar zij op stuiten in de procedures. Ik weet zeker dat ze bereid zijn om dat eens te doen, omdat het gaat om mensen met een groot hart voor die sector, mensen die er soms al heel lang werken, maar die nu ook overwegen om te stoppen, omdat ze er niet meer door raken. Dat kan niet de bedoeling zijn. En ik weet ook zeker dat dat uw bedoeling niet is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorg voor personen met jongdementie – 2879 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de campagne ter preventie van dementie en over de ondersteuning van mensen die lijden aan dementie op jonge leeftijd – 2902 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dit is een heel gevoelig thema, minister, zoals heel veel thema's die we hier bespreken. Jongdementie heeft een enorme impact op de personen zelf, maar ook op de families en de omgeving van die personen. Ik ga proberen om er heel sec een vraag over te stellen, in de hoop het debat in deze commissie op gang te brengen.

Een tijdje geleden heeft Terzake het verhaal gebracht van Johan, een persoon met jongdementie die niet de zorg kreeg die hij nodig had. Jongdementie is, zoals het woord het aangeeft, een vroege vorm van dementie die naar schatting 60.000 Vlamingen treft. Er wordt geschat dat zo'n 5600 mensen er in erge mate aan lijden. De verwachting is dat het aantal diagnoses van jongdementie de komende jaren zal stijgen. De hersenen van die mensen raken beschadigd, waardoor ze vergeetachtig worden, moeilijk drukte kunnen verdragen en uiteindelijk hun identiteit verliezen. En dat kan soms heel snel gaan. Het zorgt ook voor serieuze uitdagingen voor de omgeving. Het gaat vaak over mensen die nog op beroepsactieve leeftijd zijn. Bij de ene komt dat als hij of zij al een tijdje met pensioen is, maar het kan ook op jongere leeftijd actief worden. Dan word je van de ene dag op de andere niet langer een kostwinner, maar iemand die afhankelijk wordt van zorg, maar men wordt ook financieel afhankelijk. Men wordt vaak afhankelijk van zijn omgeving. Dat is niet evident.

Vlaanderen voorziet nog te weinig in die zorg. Zo zijn er in Vlaanderen slechts 203 plaatsen voor personen met jongdementie en zijn ze uitgesloten van aanvragen voor een persoonsvolgend budget bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Er wordt immers gezegd dat het geen handicap is. Ik heb daarbij dan ook volgende vragen:

Hebt u kennis kunnen nemen van de reportage over jongdementie? Meent u dat het zorgaanbod in Vlaanderen voor personen met jongdementie voldoende is?

Zo neen, welke maatregelen zult u nemen om de zorg voor personen met jongdementie in Vlaanderen te versterken? En zult u personen met jongdementie toegang geven tot een persoonsvolgend budget?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Ik word, doordat ik weinig stem heb vandaag, slachtoffer van het feit dat ik gewoonlijk lange vragen indien. Misschien moet ik daar een aantal lessen uit trekken.

Voorzitter, ik wil gerust alleen mijn vragen stellen, maar ik weet niet of dat mogelijk is?

De voorzitter: Collega Schryvers, ik denk dat iedereen het ermee eens is dat we in dit geval er gerust voor kunnen zorgen dat uw inleiding in het verslag staat en dat u enkel de vragen stelt.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, voorzitter en alle collega's, voor die bereidwilligheid. Ik zal voor iedereen de commissie wat korter maken.

(N.v.d.r.: Wegens stemproblemen leest mevrouw Schryvers enkel haar vragen voor, maar de redactie heeft toch de volledige schriftelijk ingediende toelichting bij haar vragen opgenomen in het verslag.)

Aan het begin van de Week van de Zorg op 9 mei 2022 lanceerde het Expertisecentrum Dementie een nieuwe campagne die zich richt op een gezonde leefstijl en hoe dat een belangrijk element is in het voorkomen of uitstellen van dementie. Er werd een website gelanceerd waarop per thema meer uitleg wordt gegeven en er wordt verwezen naar wetenschappelijke literatuur.

De kans op dementie wordt groter naarmate men ouder wordt, maar er zijn toch ook heel wat mensen die al op relatief jonge leeftijd lijden aan een mineure of majeure neurocognitieve stoornis. In het nieuwe dementieplan 2021-2025 van Vlaanderen worden mensen met jongdementie dan ook aangehaald als specifieke doelgroep.

Het gaat dan over mensen die jonger zijn dan 65 jaar, de categorie van mensen die nog volop aan het werk zijn, een woonlening moeten betalen, en heel vaak nog schoolgaande of studerende kinderen hebben. Wanneer in die fase van het leven dementie wordt vastgesteld, heeft dat een grote impact op het leven en de zelfredzaamheid van de betrokkene, op het samenleven binnen het gezin, maar zeker ook op de financiële situatie. In de eerste plaats valt er een inkomen uit werk weg en in de tweede plaats komen er veel kosten voor zorg en op termijn zelfs een residentiële opname bij.

In dat kader wees de minister er eerder al op dat personen met jongdementie door het VAPH wel erkend kunnen worden in functie van de toegang tot individuele materiële bijstand (IMB) en ook rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH), maar dat er op heden geen mogelijkheid is om aan deze personen een persoonsvolgend budget voor niet rechtstreeks toegankelijke hulp ter beschikking te stellen. Naar de toekomst toe zal, aldus de minister, bekeken worden welke opdracht het VAPH hier kan opnemen en wat de financiële consequenties hiervan kunnen zijn.

De voorbije jaren werden aan woonzorgcentra bijkomende erkenningen voor 200 plaatsen voor mensen met jongdementie toegekend. De mensen die daarin zijn opgenomen, krijgen een korting van 25 euro op de dagprijs. De gemiddelde bezetting van de in 2020 erkende capaciteit was 81,60 procent. Met ingang van 1 januari 2023 zal de bijzondere erkenning voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie niet langer een suberkenning zijn van de bijkomende erkenning woonzorgcentrum, maar een volwaardige bijkomende erkenning van een woonzorgcentrum. Zo wordt ook de opname van bewoners met een afhankelijkheidscategorie D binnen de bijkomende erkenning voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie mogelijk.

In het dementieplan is ook de actie opgenomen om de huidige ondersteuningsmogelijkheden voor mensen met dementie op jonge leeftijd die in de thuisomgeving verblijven, in kaart te brengen en na te gaan hoe leemtes kunnen worden weggewerkt.

Minister, ik ga over naar mijn vragen.

Kunt u meer toelichting geven over het opzet van de campagne '2 voor de prijs van 1'? Hoe en wanneer zal de campagne worden geëvalueerd?

Hoe evalueert u de residentiële zorg voor mensen met jongdementie?

Er zijn tweehonderd nieuwe plaatsen sedert enkele jaren. Die kwamen tegemoet aan een hoge nood. De Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement gingen daarmee in op een terechte vraag van familieleden met jongdementie. Wat was de gemiddelde bezettingsgraad in 2021 van de plaatsen in woonzorgcentra die erkend zijn voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie? Welke conclusies trekt u daaruit en welke acties koppelt u daaraan?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het in kaart brengen van de huidige ondersteuningsmogelijkheden voor mensen met dementie op jonge leeftijd? Is er al zicht op duidelijke leemtes en hoe daaraan tegemoet zou kunnen worden gekomen?

Is er zicht op de mate waarin personen met jongdementie gebruikmaken van ondersteuning in de vorm van materiële bijstand en rechtstreeks toegankelijke hulp?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb de reportage ook gezien. Iedereen die ze gezien heeft, moet toch wel het gevoel hebben gehad dat dit echt onder de huid kruipt.

Er zijn een aantal initiatieven om het welzijn van personen met jongdementie en hun mantelzorgers te ondersteunen. Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2019 regelt de woongelegenheden in woonzorgcentra voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie. De belangrijkste erkenningsvoorwaarden zijn op een kleinschalige wijze het groepswonen van de gebruikers realiseren, integrale zorg en ondersteuning bieden aan de gebruiker, de gezinssituatie van de gebruiker intensief begeleiden in samenwerking met andere welzijns- en gezondheidsactoren.

Voor deze woongelegenheden jongdementie wordt extra personeelsinzet voorzien: per tien gebruikers is er inzet van 0,5 voltijdsequivalenten als er aan een aantal voorwaarden is voldaan. De persoon met jongdementie krijgt een tegemoetkoming van 25 euro – een geïndexeerd bedrag – per dag bij een verblijf in een erkende woongelegheden. Het agentschap Zorg en Gezondheid werkt momenteel aan een evaluatie van het huidige aanbod ten opzichte van de noden.

Het agentschap organiseert jaarlijks ook een infomoment voor de woonzorgcentra met een bijzondere erkenning voor de begeleiding van personen met jongdementie. Deze infodag is voorzien eind juni. Het is de bedoeling om daar goede voorbeelden en uitdagingen te bespreken.

De gemiddelde bezetting van de in 2021 erkende capaciteit was 77,4 procent zonder de D-profielen en 82,6 procent met de D-profielen. Deze cijfers moeten een beetje gerelativeerd worden omdat de coronapandemie een impact had op de bezettingscijfers. Dat is waarschijnlijk ook het geval voor de bezettingsgraad voor de specifieke opvang van personen met jongdementie. Er worden ook personen met jongdementie opgenomen in woonzorgcentra die niet beschikken over een bijzondere erkenning.

In gesprekken met mantelzorgers merken we een voorkeur voor een trans- en extramurale ondersteuning, begeleiding en zorgverlening. Dat laatste is belangrijk om mee te bekijken of we nog helemaal up-to-date zijn.

Mijn conclusies moeten dus nog getrokken worden op basis van de evaluatie die gemaakt moet worden door Zorg en Gezondheid. Ik veronderstel dat die er vrij snel zal komen na het infomoment met de betrokken woonzorgcentra.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen brengt de ondersteuningsmogelijkheden voor personen met jongdementie die in de thuisomgeving verblijven in beeld

via de website jongdementie.info. Daarnaast zetten we in op deskundigheidsbevordering in de thuiszorg. Vanuit de gekende noden van mensen met dementie op jonge leeftijd sensibiliseert het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen arbeidsgeeneheren voor dit thema zodat men bijvoorbeeld in staat wordt gesteld de werkplek aan te passen aan de specifieke behoeften van de betrokkenen.

De Vlaamse overheid neemt het initiatief om met de federale overheid af te stemmen hoe een specifiek zorgtraject voor personen met dementie op jonge leeftijd kan worden gerealiseerd in relatie tot de Vlaamse beleidsacties. De toegang tot een persoonsvolgend budget voor personen met jongdementie is momenteel niet opgenomen in de beleidsdoelstellingen. Ik sta daar niet afkerig tegenover, maar dit vraagt een diepere analyse van de behoefte van de persoon met dementie en de beschikbare middelen.

De campagne '2 voor de prijs van 1' kadert in het Dementieplan 2021-2025. Onder het thema 'preventie van dementie' werd een actie vastgelegd. Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen organiseert naar aanleiding van de Week van de Zorg een nieuwe campagne om Vlaanderen bewust te maken van de link tussen hersengezonde leefstijl en het risico op dementie. Extra aandacht wordt besteed aan groepen die een hoger risico hebben op dementie.

We hebben 96.000 euro toegekend aan het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen voor het project 'preventie en dementie', een campagne rond hersengezondheid en verlaging van het risico op dementie. De hoofddoelstelling van het project is bewustwording van de link tussen een hersengezonde leefstijl tussen 40 en 75 jaar en het risico op dementie op latere leeftijd. Wat zijn drie belangrijke factoren? Wat goed is voor het hart, is goed voor het brein. Het is belangrijk om cognitief actief te blijven en ook sociaal actief te zijn. Het campagnemateriaal is ook buiten de Week van de Zorg beschikbaar voor lokale initiatieven.

Mevrouw Schryvers, ik heb de gegevens opgevraagd bij het VAPH, maar ze zijn nog niet beschikbaar. Zodra we ze hebben, kunnen ze nagestuurd worden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Zoals ik al zei, is het een moeilijk probleem voor heel wat gezinnen, ook omdat het in bepaalde gevallen erfelijk is. Bijvoorbeeld de ziekte Cerebrale Autosomaal Dominante Arteriopathie met Subcorticale Infarcten en Leuko-encefalopathie (CADASIL) kan worden doorgegeven. Als je dat op latere leeftijd blijkt te hebben, en je kinderen kunnen worden getest, rijst de ethische vraag bij hen wat ze later zelf zullen doen, of ze zelf kinderen willen krijgen. Het is dus een bijzonder ernstige problematiek.

U verraste mij een beetje toen u zei dat de 203 bedden niet volledig zijn ingevuld. Ik geloof u uiteraard, maar het viel me op dat in 2021 een woonzorgcentrum (WZC) in Bertem een inspectieverslag kreeg waarin Zorginspectie kritiek gaf omdat er te veel mensen met jongdementie werden opgenomen. Het ging over een tiental terwijl er maar plaats was voor acht. Als er twee mensen bij kwamen, verloren de eerste twee hun tegemoetkoming. Er is dus wel degelijk nog extra vraag. Er is nog wel degelijk extra nood aangezien er zo'n 5600 mensen zijn met zware zorgnoden. Uiteraard gaan die niet allemaal naar een WZC. Laat ons hopen dat we hen zoveel mogelijk in hun eigen thuiscontext kunnen opvangen, maar er zijn nog bijkomende noden.

Ik heb een concrete vraag. Is het geen beter idee om het aantal erkende bedden voor personen met jongdementie op te trekken, of om de tegemoetkoming vanuit de Vlaamse sociale bescherming te koppelen aan de diagnose jongdementie en niet aan het verblijf in een van die 203 bedden? Het maakt op zich niet uit welk etiket men ergens opplakt, het gaat erom dat het mensen zijn die zorg nodig hebben.

Verder denk ik dat het een problematiek is met vele aspecten. Een aantal daarvan zaten in uw antwoord. Maar we moeten daar als parlement aandacht aan geven. Daarom ben ik van plan om een voorstel van resolutie in te dienen, specifiek rond dit ene punt, met de vraag om hoorzittingen te kunnen organiseren om daar eens breed van gedachten over te wisselen, ook met mensen die het zelf meemaken of die er kennis over hebben. We moeten de problematiek hier meer op de agenda zetten en er aandacht voor hebben.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Met betrekking tot dementie in het algemeen, vind ik dit een ernstige problematiek. Het is goed dat er zulke campagnes gevoerd worden waarbij we allemaal worden aangespoord om na te denken over hoe je het brein en de hersenen gezond houdt. Dat is belangrijk in het voorkomen van dementie: sociaal en cognitief actief blijven. Dat kan daartoe bijdragen.

Ten tweede, jongdementie is een heel specifieke problematiek. In de vorige legislatuur hebben we op initiatief van de heer Peter Persyn een resolutie goedgekeurd. De maatregelen die nadien zijn genomen en waar u naar verwezen hebt, minister, waren echt nodig. Die zijn goed, er is extra personeelsinzet voor mensen met jongdementie. De tegemoetkoming van 25 euro per dag bijkomend voor mensen met jongdementie in een WZC was echt nodig. Het is nu na twee jaar zaak om dat te evalueren. Ik wil daar niet op vooruitlopen. U zegt dat er een infomoment komt. Het is goed dat mensen hun ervaringen uitwisselen. Ik hoor alleszins van het terrein dat voorzieningen die plaatsen hebben voor mensen met jongdementie daar onvoorstelbaar geëngageerd en met heel veel deskundigheid mee aan de slag gaan.

Dat is een beetje in tegenstelling tot wat u zegt, mijnheer Anaf. Iets dat heel gespecialiseerd is, gaat dan misschien in tegen het feit dat we elke plek die zo wordt ingenomen, bijkomend gaan erkennen. Ook voor de mensen met jongdementie kan het van belang zijn om in een gespecialiseerd WZC opgenomen te worden. Het ene moet misschien niet tegenover het andere staan, want ik begrijp dat mensen met jongdementie vanzelfsprekend ergens moeten terecht kunnen waar ze op een goede manier worden geholpen. Ik heb in het verleden vragen gesteld, minister, over voorzieningen met voorafgaande vergunningen en erkenningen die nog niet waren ingevuld. Dat moet misschien ook deel uitmaken van de evaluatie.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Voorzitter, minister, ik zal starten met de resolutie die mevrouw Schryvers net aanhaalde. Deze problematiek is ook voor onze partij belangrijk. De resolutie van de vorige legislatuur vroeg om te onderzoeken hoe en op welke termijn een persoonsvolgend traject mogelijk zou zijn. Heeft het VAPH de berekening van die extra instroom op die prioriteitengroepen, als personen met jongdementie ook worden toegelaten in die aanvraagprocedure, al gedaan? Hebt u daar zicht op?

Minister, ziet u het ook als een opportuniteit binnen de Vlaamse sociale bescherming, waar we op termijn gaan werken met één inschalingsinstrument, namelijk de BelRAI, en waar een persoonsvolgend financieringssysteem personen met jongdementie beter op maat zou kunnen ondersteunen?

In de resolutie werd ook gevraagd naar een betere monitoring om zicht te krijgen op het aantal mensen met jongdementie in Vlaanderen. We vroegen ons af of u daar al een zicht op hebt. Is er al een betere monitoring? Meten is weten en daarom is dat belangrijk.

De tweehonderd plaatsen kennen gemiddeld een goede bezetting. We zien grote lokale verschillen. Sommige zijn zelfs overbezet, andere hebben moeite om de helft

van hun erkende capaciteit te vullen. Hebt u zicht op de redenen van minder bezetting? Is dat vrij specifiek?

Voor deze doelgroep zijn er ook andere zaken: de buddywerking, de Familiegroep Jongdementie. Dat zijn heel goede zaken maar ik weet niet of die voldoende bekend zijn.

Ik heb nog een vraag over een federale resolutie die werd ingediend door cd&v en unaniem werd goedgekeurd. Die zou de mogelijkheid moeten scheppen om in een aangepast traject te voorzien tegen 2023. In die resolutie is ook opgenomen dat er een overleg moet komen met de deelstaten, en dat zou gaan over de nodige financiële en psychosociale ondersteuning. Is dat overleg al opgestart met u?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik wil ook ingaan op de resolutie van de Kamer. De vraag is al gesteld. Mijn aandacht gaat specifiek naar mensen met jongdementie die thuis wonen. Heel veel mensen kiezen ervoor om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Op dit ogenblik worden binnen de regionale expertisecentra extra aanwervingen gedaan voor referentiepersonen in de woonzorgcentra. We hebben heel wat opleidingen referentiepersonen dementie.

Her en der zijn het zelfstandigen die hun adviezen aan mantelzorgers aanbieden. We hebben bij de voorstelling van het beleidsplan dementie kennisgemaakt met Foton, een regionaal expertisecentrum in West-Vlaanderen dat de thuiszorg en mantelzorgers ondersteunt. Zou het niet logisch zijn dat ook die regionale referentiecentra personen kunnen aanwerven met expertise in de thuiszorg zodat het niet overal zelfstandigen zijn die als paddenstoeltjes uit de grond schieten en zich aanbieden?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is inderdaad zo. We hebben in de vorige legislatuur een resolutie goedgekeurd rond jongdementie. Het gaat dan vooral over residentiële opvang. Wat we heel vaak horen van koppels met nog kinderen thuis, is dat de financiële situatie moeilijk is. In de periode voor men naar een residentiële opvang gaat, is er vaak heel wat gezinshulp en -opvang nodig en die is vaak moeilijk te betalen. Ik wil daar ook aandacht voor vragen omdat de prijs per uur niet aangepast is aan gezinnen waar nog maar één iemand professioneel actief is en die job dan ook nog vaak moet laten om deels als mantelzorger te helpen. Bent u bereid om de betaalbaarheid van die gezinshulp te onderzoeken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de aanvullende vragen.

Collega Anaf, volgens de cijfers stijgt het absolute aantal personen met jongdementie niet. Dat blijft eigenlijk relatief constant, in tegenstelling tot de dementie-cijfers van ouderen. Daar is er dus wel een verschil.

Wat uw vraag over de erkende woongelegenheden betreft, zijn er erkende woongelegenheden toegekend aan voorzieningen. Die moeten dan per voorziening worden gerespecteerd, zowel in het kader van de regionale spreiding als in het kader van de budgettaire afspraken die zijn gemaakt. Wij onderzoeken op dit ogenblik, en dat is eigenlijk ook de teneur van uw vraag, of die specifieke woongelegenheden jongdementie wel tegemoetkomen aan de noden, dan wel of er meer nood is aan ondersteuning in de thuiszorg. Collega van de Vloet, vandaar dat ik eventjes mijn wenkbrauwen fronste – wat niet zo vaak gebeurt – toen u vroeg wat de redenen zijn voor de minderbezetting. Ik had net drie redenen opgesomd. Dat was corona, maar dat was ook het feit dat er misschien wel meer nood was aan verblijf in de thuisomgeving. We moeten het hele systeem dus eens daarop gaan bekijken.

Collega Anaf, op die vraag antwoord ik dus zeker positief, maar dat zijn we dus nog aan het onderzoeken. We bekijken of het nodig is om daar een beetje anders naar te kijken. Dat zal dus via die evaluatie gebeuren. Het specifieke aanbod is pas gestart, sinds 2019. Daarvoor bestond dat dus gewoon niet. Er is de coronacrisis geweest, dus we moeten het systeem wel even kunnen laten lopen om conclusies voor de toekomst te trekken. Dat komt dus zo spoedig mogelijk.

Collega Schryvers, ook de invulling van de erkenningen maakt deel uit van de evaluatie. Dat zullen we daarbinnen dus ook bekijken.

Dan waren er de vragen over het VAPH, van collega van der Vloet, denk ik. Het VAPH heeft de berekening nog niet gedaan, maar ik heb wel gevraagd om cijfers aan te leveren. We wachten daar dus op. Nogmaals, wat die bezetting betreft, een reden was covid. Soms was er ook nood aan een verblijf dichterbij huis of in een woonzorgcentrum dat men kent en niet die specifieke erkenning heeft. Soms ging het over de mogelijkheid om thuis te verblijven. Over die redenen had ik het net.

Collega van der Vloet, via BelRAI krijgen we zicht op de gevolgen van een ziektebeeld, op een zorgbehoefte. Dat gaat niet over de diagnose zelf, wel over de noden die er zijn op cognitief, lichamelijk of psychisch vlak. Via BelRAI willen we eigenlijk een uniforme kijk krijgen op de zorgbehoeften in alle sectoren, los van de diagnose die wordt gesteld. Dat is van belang om uiteindelijk tot geïntegreerde zorg te kunnen komen.

Als we uw voorstel overwegen, moet dat passen binnen de procedure van de automatische toekenningen. Er zijn echter ook aandoeningen die heel snel degenereren. Dat vereist dat mensen onmiddellijk een persoonsvolgend budget krijgen. Het zou dus heel goed zijn om die lijst dan nog eens opnieuw te screenen. De professor gaf in de uitzending van Terzake ook aan dat alles heel snel evolueert, dat er voor sommige aandoeningen ondertussen al oplossingen zijn, en dat er dan weer nieuwe aandoeningen opduiken. Dat is dus iets wat we in het kader van die automatische toekenningen ook kunnen opnemen.

Collega De Martelaer, wat uw vraag betreft, we kiezen er ook voor om de expertise in te zetten in de thuiszorg, bijvoorbeeld door te investeren in referentiepersonen in de thuiszorg, die dan via de diensten voor gezinszorg en de diensten maatschappelijk werk kunnen gaan. Dat zal ook gebeuren in heel nauwe samenwerking met de regionale expertisecentra dementie. Dat staat ook zo in ons dementieplan. We willen ook referentieartsen dementie opleiden, dus mensen die daar ook gespecialiseerd in zijn.

Collega Saeys, u had een vraag over de betaalbaarheid, dacht ik.

Freya Saeys (Open Vld): Over de betaalbaarheid van gezinshulp voor die mensen als ze nog niet naar de residentiële opvang gaan.

Minister Hilde Crevits: Ik moet bekijken of we daar meer informatie over hebben.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw bijkomend antwoord. Ik snap de overweging: je moet bekijken wat de beste manier is om mensen te helpen, in thuiszorg of in residentiële opvang. Het is zeker zo dat er een aantal voorzieningen zijn die daar heel sterk in gespecialiseerd zijn. Ik ben bijvoorbeeld recent nog op bezoek geweest bij Huis Perrekes in Geel. Zij doen dat op een fantastische manier, maar ook zij hebben maar een erkenning voor vijf plaatsen voor jongdementie. Dan is de vraag: moet je dat arbitraire aantal behouden? Daar ging het ook over in het inspectieverslag over Sint Bernardus in Bertem. Daar was er duidelijk een nood aan het kunnen geven van zorg aan meer mensen. Die bedden stonden leeg. Men kon hen eigenlijk echt helpen, maar toch werd dan gezegd:

'Nee, want hier kunnen maximaal acht mensen met jongdementie worden opgevangen.' Dat vind ik jammer, want dan ontzegt men eigenlijk de zorg die er zou kunnen zijn, of maakt men die ten minste duurder. Dat lijkt mij totaal onnodig. Daarom dus mijn vraag om dat systeem echt te herbekijken, en om dat veeleer te laten afhangen van de persoon en niet per se van de verdeling van die bijzondere erkenningen. Ik denk immers dat we zo een aantal mensen die we op een goede manier zouden kunnen helpen, niet helpen, of dat we het bieden van die hulp veel duurder maken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Mensen met jongdementie vormen een groep die specifieke ondersteuning nodig heeft, zichzelf en hun familie. Wanneer je wordt geconfronteerd met de diagnose jongdementie, dan heeft dat enorme gevolgen, sociaal, op het vlak van het gezin, en ook financieel, want vaak valt er een kostwinner weg, en zijn er kinderen die nog moeten studeren. Ik denk dat we in de vorige legislatuur voor de eerste keer echt stappen hebben gezet om die mensen op een betere manier te ondersteunen. Dat is een goede zaak geweest. Dat moet geen keuze zijn van ofwel in de thuissituatie ofwel door ondersteuning in een residentiële voorziening. Dat gaat eigenlijk over de twee. In functie van de noden moet er een goede overgang zijn tussen maximale ondersteuning in de thuiszorg en voldoende ondersteuning in een residentiële opvang wanneer dat echt noodzakelijk is. Het is goed dat we daar stappen in hebben gezet, maar het is logischerwijze dan ook nodig dat we die na die eerste jaren evalueren en dan zien waar er eventueel moet worden bijgestuurd of waar er bijkomende stappen kunnen worden gezet. Minister, we kijken dus uit naar wat het infomoment en de evaluatie nadien zullen opleveren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan pleeggezinnen voor baby's en peuters

– 2991 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan pleegouders in Limburg

– 3104 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan pleegouders

– 3114 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Ik wil iedereen vragen om wat beknopter te zijn, want we hebben nog heel wat af te werken.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): De aanleiding voor mijn vraag waren een aantal berichten over heel jonge kindjes in de provincie Limburg waarvoor opvang in een pleeggezin werd gezocht.

(N.v.d.r.: Wegens stemproblemen leest mevrouw Schryvers enkel haar vragen voor, maar de redactie heeft toch de volledige schriftelijk ingediende toelichting bij haar vragen opgenomen in het verslag.)

Met het decreet van 2012 was het in de eerste plaats de bedoeling om pleegzorg de eerste te overwegen hulpverleningsvorm te maken voor kinderen die tijdelijk niet meer thuis konden blijven. Bijzondere aandacht ging daarbij naar de jongste kinderen, tussen 0 en 3 jaar. Het bieden van een warm nest en een veilige hechting is immers essentieel in de ontwikkeling, zeker op zo'n jonge leeftijd.

Om pleegouders die zulke jonge kinderen opvangen extra te ondersteunen, werd toen onder meer beslist om hen slechts het laagste tarief aan te rekenen in kinderopvanginitiatieven met inkomenstarief.

Deze maatregel miste zijn effect niet. Zo bleek uit cijfers die ik opvroeg in parlementaire vragen dat het aantal pleegouders die hun pleegkind naar de opvang brengen en het laagste tarief betalen tussen 2014 en 2020 was vervijfvoudigd. Het totaal aantal pleegzorgplaatsingen in heel Vlaanderen steeg tussen 2015 en 2020 met bijna 40 procent.

Nog ter ondersteuning van pleegouders werd in 2019 het pleegouderverlof geïntroduceerd voor pleegzorgers in langdurige pleegzorg. Op federaal niveau stelde collega Nahima Lanjri in 2020 ook voor om werknemers die in het kader van langdurige pleegzorg een minderjarig kind in hun gezin onthalen, de toegang tot ouderschapsverlof te verlenen en dit volgens dezelfde modaliteiten als voorzien voor het ouderschapsverlof in het kader van de zorg voor een eigen kind.

Iedereen met de leeftijd van minstens 18 jaar die voldoende woonruimte heeft en een kind structuur en veiligheid kan bieden, kan in principe pleegouder worden. Wie geïnteresseerd is, dient een voorbereidingstraject te volgen. Wie daarna geschikt wordt bevonden als pleeggezin, krijgt een attest.

In de pers lasen we op 18 mei laatsleden dat Pleegzorg Limburg dringend op zoek is naar pleeggezinnen voor zestien baby's en peuters jonger dan 3 jaar. Een grote drempel om zich op korte termijn te engageren als pleegouder voor zo'n jong kind is de moeilijkheid om een plek te vinden in de kinderopvang. Dat maakt dat een pleegouder zal moeten thuisblijven om voor de baby of peuter te zorgen. Dat is uiteraard niet altijd zo vanzelfsprekend. In dit opzicht zouden meer mogelijkheden tot het opnemen van ouderschapsverlof zeker welkom zijn.

Ook inzetten op meer flexibele kinderopvangplaatsen, waar ouders en dus ook pleegouders op kortere termijn gebruik van kunnen maken, kan in dit kader zeker lonen.

Een andere mogelijke oplossing is om pleegkinderen meer voorrang te geven in de kinderopvang. In de inkomensgerelateerde opvang moet voorrang worden gegeven aan bepaalde voorrangsgroepen en moet 20 procent van de kinderen uit een kwetsbaar gezin komen. Momenteel geldt absolute voorrang voor ouders die opvang zoeken om zelf te kunnen gaan werken. Mijns inziens zou het op het niveau van het kind een wereld van verschil kunnen maken om aan pleegkinderen absolute voorrang te geven, zodat het pleeggezin zo snel mogelijk een opvangplaats zou kunnen vinden en zodat het kind zo snel mogelijk in een pleeggezin terecht zou kunnen. Globaal genomen zou het gaan over slechts een klein percentage kinderen dat een plaatsje zoekt in de kinderopvang. Dat maakt zo'n aanpassing toch het overwegen waard.

Ik heb hierover de volgende vragen, minister.

In hoeverre is de vraag naar pleegouders in Limburg vergelijkbaar met de vraag naar pleegouders in andere provincies? Geldt dit voor pleegkinderen van alle leeftijden of enkel voor de allerkleinsten?

Op welke manier kunnen nog meer pleegouders worden aangetrokken, in het bijzonder voor de jongste pleegkinderen? Plant u hieromtrent campagnes of acties?

We hebben in het verleden heel wat inspanningen gedaan om via ons decreet ook gezinnen aan te trekken voor de allerjongsten, zoals het aanrekenen van het laagste tarief voor kinderopvang en het automatisch toekennen van een school- en studietoelage.

Hoe staat u tegenover het voorstel op federaal niveau om ouderschapsverlof ook toe te kennen aan pleegouders voor de opvang van een pleegkind? Bent u bereid om hierover in overleg te gaan met uw bevoegde federale collega, teneinde nog meer ondersteuningsmogelijkheden te voorzien voor pleegouders en die hulpverleningsvorm nog aan belang te doen winnen?

Acht u het aangewezen om de voorrangsregels in de kinderopvang aan te passen, zodat pleegkinderen absolute voorrang krijgen?

Minister, ik heb hier ondertussen verder over nagedacht. Het is natuurlijk niet mijn wens dat pleegouders zomaar interfereren met andere ouders. Maar als een pleeggezin bereid is om een baby'tje op te vangen, dan zouden we toch moeten bekijken hoe we aan de vraag naar kinderopvang tegemoet kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Voorzitter, ook ik zal me beperken tot de vragen.

Hoe evalueert u deze situatie? Daarbij moet gelet worden op het feit dat de praktijk leert dat pleeggezinnen voor baby's en kleinere kinderen het 'gemakkelijkst' gevonden worden en dat het aantal kandidaat-pleeggezinnen in 2020 met 7 procent is gestegen in vergelijking met 2019.

Is er volgens u sprake van een algemene tendens in Vlaanderen en dit voor het gehele leeftijds- en zorgnoodspectrum?

Welke maatregelen zijn er reeds genomen om aan deze problematiek tegemoet te komen? Hebt u zicht op de resultaten die dit reeds heeft opgeleverd?

Dringen nieuwe maatregelen zich volgens u op?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, ook ik zal me beperken tot mijn vragen.

Kunt u toelichten of het probleem zich vooral bij de crisisopvang situeert of ook bij andere vormen van pleegzorg?

Hebt u weet van andere regio's die kampen met een tekort aan pleeggezinnen? Zo ja, welke?

Welke evolutie is er in het aantal pleegouders die zich aanbieden?

Worden de huidige wervingscampagnes als voldoende beschouwd?

Een infoavond is zeker nuttig voor geïnteresseerden. Bent u van mening dat de infoavonden laagdrempelig genoeg zijn? Op welke manier wordt er ingezet op digitale infoavonden om deze drempel nog te verlagen?

Welke initiatieven, zowel op korte als op lange termijn, neemt u om dit tekort weg te werken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor deze vragen, collega's. Ze gaan over het welzijn van onze jongsten. Dat ligt ons allemaal erg nauw aan het hart.

We weten dat in Vlaanderen in totaal een duizendtal kinderen wachten op een geschikt pleeggezin. De uitdaging om geschikte pleeggezinnen te vinden is niet nieuw en ook niet uniek voor de provincie Limburg. In alle provincies wachten er kindjes op een pleeggezin: in Vlaams-Brabant en Brussel zijn dat er 16, in West-Vlaanderen 20, in Oost-Vlaanderen 27, in de provincie Antwerpen 37 en in Limburg 16.

Doorgaans zijn er wel pleeggezinnen beschikbaar, maar gaat het om een matchingprobleem. Dit kan te maken hebben met het feit dat samen met het jonge kind ook broers en zussen geplaatst moeten worden, of dat het gaat om een jong kind met een beperking en daardoor een bijzondere zorgnood. Ook zijn er soms meer crisispleeggezinnen beschikbaar in verhouding tot de nood aan meer stabiele, perspectiefbiedende pleeggezinnen of omgekeerd.

Maar er is ook goed nieuws. Uit de meest recente cijfergegevens van de diensten voor pleegzorg, die betrekking hebben op het jaar 2021, blijkt dat het vinden van bestandspleeggezinnen op zich, los van het vinden van een geschikt pleeggezin voor een specifiek kind, in vergelijking met voorgaande jaren niet problematisch was. Integendeel zelfs, het aantal positief nieuw geselecteerde pleeggezinnen bedroeg in heel Vlaanderen 358, terwijl dit aantal in voorgaande jaren lager lag. Ook de cijfers uit de Begeleiding in cijfers (Binc)-registratie van Opgroeien, tonen aan dat de opgestarte situaties in bestandspleeggezinnen in 2021 hoger scoorden in vergelijking met het jaar ervoor.

Daarnaast wordt in de meerderheid van de gevallen nog steeds ingezet op netwerkpleegzorg, pleegzorg bij familie of kennissen van de gezinnen waaruit de kinderen komen. In 2021 ging het over 66 procent van de opgestarte dossiers. De ervaring leert dat de netwerkpleegzorg nog een groeimarge heeft nu ook hulpverleners buiten pleegzorg meer en meer alert zijn geworden voor omgevingsnetwerken van kinderen en mogelijke potentiële pleeggezinnen die daaruit voortvloeien. Het is bij pleegzorg van belang om voor de diverse vormen van pleegzorg over voldoende plaatsen te kunnen beschikken. We stellen inderdaad vast dat in situaties waarbij er onvoldoende andere vormen van pleegzorg beschikbaar zijn, de crisispleegzorg vaak lang bezet wordt, waardoor nieuwe instroom in de crisisopvang moeilijk verloopt.

Wat hebben we al gedaan? We hebben sterk ingezet op de uitbouw van een netwerk van professionals. Er is ook veel samenwerking op het terrein die vruchten afwerpt. Er zijn ook de gezinshuizen en het project Partners in Parenting, waar we een dynamiek van samenwerking tussen pleegzorg en voorzieningen in de jeugdhulp zien.

Een formule die ook blijkt te werken en waar ik zeker verder op in wens te zetten, is die van een ondersteunend pleeggezin. In sommige pleegzorgsituaties wordt veel gevraagd van de draagkracht van een pleeggezin, bijvoorbeeld omdat er een kindproblematiek is. Daar wordt er naast een perspectiefbiedend pleeggezin ook een ondersteunend pleeggezin ingezet. Die samenwerking maakt ingewikkelde situaties beter hanteerbaar en voorkomt dat mensen uitvallen. In dit verband zoeken we ook inspiratie bij wetenschappelijk onderbouwde buitenlandse modellen, zoals het Mockingbird Family Model, dat inzet op netwerking tussen pleeggezinnen. Pleegzorgdiensten zetten op die manier niet enkel in op het vinden van meer pleeggezinnen voor jonge kinderen, maar investeren ook in een aanpak die pleeggezinnen helpt hun engagement vol te houden en een breakdown te voorkomen.

Het Pleegzorgdecreet van 2014 stimuleert een sterke differentiatie in het pleegzorgaanbod en complementariteit met andere hulpverleningsvormen. We zien dat doorheen de jaren meer en meer pleegouders gebruikmaken van kinderopvang, en van de mogelijkheid om dat te doen aan de laagst mogelijke ouderbijdrage. We hebben ook beslist om pleegzorg en adoptie sterker te verbinden met elkaar. Er is een werkgroep die kijkt hoe dat kan gebeuren. Er zijn ook een aantal federale

initiatieven, collega's, die het engagement van pleegzorger aantrekkelijker maken, zowel voor wat het statuut van de pleegzorger betreft, als wat betreft een aantal evoluties in verlostelsels om pleegzorg te stimuleren. Ik bekijk die ontwikkelingen met heel veel interesse.

Wat het aantal pleegouders betreft, heb ik u de positieve cijfers al gegeven, maar ook de interesse neemt toe. In 2021 ging het over 1938 geïnteresseerden. Het aantal kandidaten voor bestandspleegzorg dat effectief start met de screening ligt uiteraard lager. Dat waren er 632 in 2021. Maar ook dat is toegenomen doorheen de jaren. We zien dat positief tegemoet.

Wat de wervingscampagnes betreft, zien we dat pleegzorg maatschappelijk alsmaar breder bekend wordt. Dat blijkt ook uit de cijfers. Een aantal grote sensibiliseringscampagnes van enige jaren geleden hebben resultaat. U herinnert zich nog het programma Make Belgium Great Again, ik herinner het me alleszins. Er is ook een samenwerking met Radio 2, Studio 100 en de Rode Duivels. De verhalen van kandidaat-pleegzorgers geven aan dat bepaalde acties de trigger waren om in gang te schieten of om zich aan te melden. Ik zet daar absoluut verder op in.

Tot slot nog iets over de digitale infoavonden. Sinds de coronacrisis hebben alle diensten voor pleegzorg volop geëxperimenteerd met het aanbieden van online informatiesessies. Dit bleek een groot succes te zijn. We hebben een nieuwe formule die ondertussen ook haar effect al bewezen heeft, en dat is het meer doelgroepgericht, centraal aanbieden van online informatiesessies voor geïnteresseerden uit heel Vlaanderen. Ik verwijs hierbij naar de goede praktijk waarbij alle diensten voor pleegzorg samen online informatiesessies aangeboden hebben voor het vinden van pleeggezinnen voor de opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen uit Oekraïne.

Tot hier, mijn voorzichtig positief antwoord over het vinden van voldoende pleegouders.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister. Pleegouders vervullen een ongeloflijk engagement. We hebben met het Pleegzorgdecreet een aantal barrières willen wegwerken die mensen soms tegenhouden om pleegzorg aan te bieden, omdat we net geloven dat de opvang, de opvoeding en het opgroeien binnen de gezinscontext voor de meeste kindjes die niet thuis kunnen opgroeien, beter is dan in een residentiële voorziening. Dat is de reden waarom we bijvoorbeeld ook uitdrukkelijk hebben gesteld dat als een rechter niet beslist tot pleegzorg voor een kind of een jongere, hij dat uitdrukkelijk moet motiveren.

We hebben trouwens ook al eens in een resolutie bepaald dat er ter zake verder onderzoek zou moeten gebeuren naar de manier waarop rechters dat invullen. Ik neem me voor om dat nog eens verder op te nemen.

Minister, mijn vraag was voornamelijk ingegeven vanuit de mogelijke bezorgdheid dat pleegouders wel een beroep kunnen doen op het laagste tarief van kinderopvang, maar dat ze dan natuurlijk ook een kinderopvangplek moeten vinden. Ik zou u willen vragen om dat verder te monitoren, zodat we daar eventueel nog bijkomende maatregelen kunnen nemen, als dat nodig zou zijn.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel voor de antwoorden, minister. Zoals collega Schryvers al zei, is het een ontzettend engagement dat pleegouders aangaan. Daarstraks hadden we het er ook over bij de vraag om uitleg over de gastgezinnen voor Oekraïense kindjes. Qua naastenliefde en sociaal engagement is het een van

de mooiste dingen die men als mens kan doen. Maar we moeten ook niet vergeten dat het heel intensief en heel ingrijpend is.

De tendens is eigenlijk Vlaanderenbreed. Ik wilde me al ongerust maken, maar ik hoor toch ook wel een voorzichtig positieve tendens. Ik denk dat we daaraan moeten vasthouden, dat dit probleem ooit opgelost raakt en dat er genoeg pleeggezinnen gaan zijn.

Het is ook niet onlogisch dat wij hen daar als overheid ook zo goed mogelijk in ondersteunen. Dat moeten we niet vergeten. Dat is heel belangrijk. Het decreet schrijft vandaag al enkele voorrangregelingen in om pleegouders maximaal te ondersteunen. Ik denk dat het vooral heel belangrijk is dat die voorrangregelingen dan geen lege doos zijn. Het kan niet de bedoeling zijn dat een kind geen pleeggezin vindt omdat pleegouders wel bereid zijn, maar geen plek vinden in de kinderopvang.

Er wordt gepleit voor nieuwe voorrangregelingen. Ik denk dat dat misschien te snel is, omdat wij niet goed weten of de huidige voorrangregels in de praktijk ook effectief werken. Er is soms een verschil tussen de theorie en de praktijk. Ik vang op het terrein ook signalen op dat daar soms discrepantie tussen zit. Dat is dan ook mijn vraag aan u. Werkt die huidige voorrangregeling zoals het zou moeten? Hebt u daar zicht op?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Dank u voor uw uitgebreide antwoord, minister. Vlaanderen telt meer dan vijfduizend pleeggezinnen. Dat zijn mensen en gezinnen die hun huis en hun hart openzetten voor kinderen die tijdelijk niet bij hun biologische ouders kunnen zijn. En hoe sterker onze pleegzorg is, hoe meer we kinderen en gezinnen op die manier ook een toekomst kunnen bieden. Het is inderdaad zeer belangrijk dat elk kind ergens veilig kan opgroeien. Pleegzorg wordt dan ook aanzien als het eerste alternatief na een uithuisplaatsing. Maar helaas bevinden er zich nog veel kinderen in een verontrustende opvoedsituatie. Pleegzorg is een manier om hen een veilige thuisomgeving te bieden, maar ook andere initiatieven uit de jeugdhulp kunnen daartoe bijdragen.

Mijn bijkomende vraag gaat over de mobiele contextbegeleiding, Signs of Safety, die gericht is op het creëren van veiligheid in de eigen context bij een dreigende uithuisplaatsing. Uw voorganger, minister Beke, gaf in antwoord op mijn vraag daarover in de commissie van 2 maart aan dat dat aanbod gestart is en dat de eerste indrukken van de implementatie tegen de zomer bekend zouden zijn. Kunt u daarover al meer duiding geven, minister?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de aanvullingen, collega's.

Collega Verheyen, ik dacht dat ik de aantallen al gegeven had in het antwoord. In 2015 ging het om 301 situaties en in 2021 om 776 situaties waar van kinderopvang gebruikgemaakt is. Je ziet dus een duidelijk positieve trend.

Collega Wouters, wat u vraagt, moet ik navragen. Ik probeer zoveel mogelijk al te weten, maar ik weet het in elk geval nog niet allemaal. Ik zal kijken of ik het kan nasturen. En anders moet u het eens apart vragen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik ben blij dat er toch een positieve tendens is, want ik heb voormalige collega's uit de crisisjeugdhulp die zich zelf kandidaat hebben gesteld als pleegouder omdat die ook het probleem zien dat er geen pleeggezinnen zijn. Ook in mijn eigen netwerk is er een gezin dat crisispleeggezin is, dus voor een

heel korte tijd. Die hebben een baby'tje in hun gezin gekregen dat een paar dagen oud was. Ondertussen is dat baby'tje zes maanden, omdat er geen pleeggezin gevonden wordt dat perspectief biedt voor langere tijd. Er is momenteel dus wel een probleem, maar ik houd vast aan de woorden dat het de goede richting uit lijkt te gaan. Ik hoop dat dit echt opgelost raakt.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Pleeggezinnen en kandidaat-pleeggezinnen moeten we echt koesteren, want ze stellen hun hart open voor kinderen die vaak al een heel lange weg hebben afgelegd, kinderen met een rugzak. Daarom is het nodig dat die pleeggezinnen een veilig nest zijn. Zelfs wanneer de vraag naar pleegzorg veel groter is dan het aantal kandidaat-pleegouders, moeten we die kinderen toch niet blind toewijzen. Hun toekomst en belang moeten steeds centraal staan.

Ouders hebben vaak ook veel vragen, minister, als de piste pleegzorg op tafel ligt. Het is belangrijk dat we die kandidaat-pleegouders heel goed informeren. En ook daar is het zeer belangrijk dat we de stem van de jongere zeker niet vergeten.

Minister Hilde Crevits: Collega Wouters, ik vraag een inbreuk op het reglement, omdat ik net het bericht krijg dat de eerste resultaten van Signs of Safety eind deze maand zullen worden voorgesteld op een studiedag. Bij dezen is uw vraag dan ook beantwoord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Dank u wel, minister.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het belang van het kind wanneer de ouders uit elkaar gaan
– 3047 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, een van mijn grote bekommernissen in mijn parlementair werk hier in de commissie Welzijn is de zorg voor kinderen die geconfronteerd worden met de echtscheiding van hun ouders. Gelukkig gaan veel mensen daar goed mee om en kunnen ze op een goede manier regelingen treffen met elkaar, maar spijtig genoeg niet allemaal. Dan zijn de kinderen vaak het slachtoffer. De aanleiding voor deze vraag is de studiedag die het Kinderrechtencommissariaat heel recent heeft georganiseerd over het spreekrecht van minderjarigen in de familierechtbank. Daarbij gaat het specifiek over hoe er rekening wordt gehouden met de mening van kinderen en jongeren wanneer ouders scheiden.

(N.v.d.r.: Wegens stemproblemen leest mevrouw Schryvers, na een korte inleiding, enkel haar vragen voor, maar de redactie heeft toch de volledige schriftelijk ingediende toelichting bij haar vragen opgenomen in het verslag.)

Op vrijdag 20 mei organiseerde het Kinderrechtencommissariaat een studiedag over het spreekrecht van minderjarigen in de familierechtbank. Daar werden de resultaten gepresenteerd van het onderzoek dat gebeurde in samenwerking met de Orde van Vlaamse Balies, de Gezinsbond en de Universiteit Hasselt. Belangrijkste boodschap daarin is toch dat wanneer hun ouders uit elkaar gaan, de kinderen ook gehoord willen en moeten worden. En vooral dit laatste blijkt toch niet altijd het geval te zijn, zeker voor kinderen die jonger zijn dan 12 jaar.

In het rapport 'Het kind weegt te licht' worden heel wat aanbevelingen gedaan, waarvan een aantal ook vanuit Vlaanderen behartigd kunnen worden. Zo wordt onder andere gevraagd dat, wanneer de ouders een verblijfsregeling uitwerken voor de kinderen, aan de hand van concrete criteria beoordeeld zou moeten kunnen worden in hoeverre de overeenkomst tegemoetkomt aan het belang van het kind.

Vanuit verschillende instanties wordt ook gepleit om in het geval van echtscheiding een ouderschapsplan verplicht te maken waarin, aanvullend op de familierechtelijke overeenkomst, afspraken worden gemaakt met betrekking tot de opvoeding, de betrokkenheid van een eventuele nieuwe partner, het uitwisselen van informatie, de verdeling van zorg en praktische zaken, enzovoort. Momenteel is dat niet verplicht, maar het zou wel veel conflicten kunnen voorkomen en dus zeker ook in het voordeel kunnen zijn van de kinderen. Vanuit cd&v werden in dat kader in het verleden al wetsvoorstellen ingediend in de Kamer.

Een andere aanbeveling betreft het informeren van kinderen. Kinderen hebben nood aan begrijpelijke informatie over de procedure, hun spreekrecht, maar ook over de locatie waar ze gehoord worden en waar ze terecht kunnen met vragen. Hierin ziet het Kinderrechtencommissariaat onder meer een taak weggelegd voor Awel, de Gezinsbond en de centra algemeen welzijnswerk (CAW's).

Nog in het rapport wordt gewezen op de kindvriendelijkheid van de locatie waar de kinderen worden gehoord. Als die te intimiderend is, kan dit het gesprek bemoeilijken. De bedoeling moet toch zijn om vertrouwen en rust te creëren. Hetzelfde geldt natuurlijk ook voor neutrale bezoekruimtes binnen de CAW's waarin contact tussen ouders en kinderen onder begeleiding kan worden georganiseerd.

Uiteraard is het belangrijk dat hulpverleners die werken met minderjarigen, geïnformeerd zijn over de problematiek van scheidingen en in het bijzonder hoogconflictueuze scheidingen, maar ook over de scheidingsprocedure en het recht van minderjarigen om gehoord te worden. In het rapport van het Kinderrechtencommissariaat wordt ook benadrukt dat kinderen een vertrouwenspersoon mogen aanstellen, maar daar dikwijls niet van op de hoogte zijn.

Minister, ik heb de volgende vragen.

Op welke manier kan er vanuit Vlaanderen worden meegewerkt aan een concreet toetsingskader waaraan beslissingen in het kader van een echtscheiding kunnen worden beoordeeld op de mate waarin ze tegemoetkomen aan het belang van het kind?

Hoe kunnen kinderen vanuit onder meer Awel, de Gezinsbond en de CAW's beter geïnformeerd worden over de procedure van een echtscheiding en de rol die zij daarin kunnen spelen?

Hoe wordt ervoor gezorgd dat de neutrale bezoekruimtes van de CAW's zo kindvriendelijk mogelijk zijn?

Hoe staat u tegenover een brede sensibiliseringscampagne over de zin van een ouderschapsplan wanneer ouders scheiden? Plant u daaromtrent acties?

Hoe kunnen jeugdhulpverleners zelf beter geïnformeerd worden over de scheidingsprocedure en het recht van minderjarigen om gehoord te worden, teneinde eventueel te kunnen optreden als een vertrouwenspersoon?

Is er volgens u nood aan een handelingskader binnen de jeugdhulpverlening om om te gaan met cliënten die betrokken zijn in een hoogconflictueuze scheiding? Hoe kan dit verwezenlijkt worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Een toetsingskader 'belang van het kind' kan het best uitgewerkt worden als een gecoördineerde actie van agentschappen en partners. In die zin kan het een vervolg zijn op het actieplan relatieondersteuning en scheiding. Deze site kwam tot stand met de medewerking van experts uit diverse partnerorganisaties, waaronder de CAW's.

Opgroeien lanceerde recent ook een databank kwaliteitsvolle praktijken, de zogenaamde interventiedatabank. Met de databank willen we het methodisch en wetenschappelijk onderbouwd werken versterken. Professionals kunnen op dit platform hun methodieken en goede praktijken delen. Het thema scheiding, hoe werken met kinderen en jongeren en gezinnen in scheidingssituaties kan zeker en vast een deel zijn van deze databank. Bij de beschrijving en onderbouwing kan aandacht besteed worden aan het belang van het kind.

De website tijdvoorjerelatie.be bevat verwijzingen naar organisaties die hulpverlening aanbieden en websites waar je meer informatie kunt vinden over partnerrelaties. Ook voor kinderen en jongeren in een echtscheidingssituatie bevat de site specifieke informatie. Het CAW heeft een uitgebreid dienstverleningsaanbod rond het thema 'relatie en gezin'. Ook op de website van het JAC wordt het thema scheiding specifiek zichtbaar gemaakt als een van de thema's waarvoor jongeren bij een JAC terecht kunnen. Voor een antwoord over de gerichte aanpak vanuit Awel verwijs ik u door naar minister Dalle.

Bij elke stap in de begeleiding van gezinnen, van intake tot nazorg, staan het welbevinden, de beleving, de noden en zorgen van kinderen en jongeren voorop. De neutrale bezoekruimtes worden als dusdanig ingericht met het welzijn van kinderen als doel. De inrichting past in een bredere visie rond contact- en relatieherstel waarin kindvriendelijkheid een belangrijk element is. Dat blijkt ook uit de principes die gehanteerd worden.

In de realisatie van contact- en relatieherstel wordt het netwerk van ouders en kinderen in kaart gebracht. Indien wenselijk wordt dit netwerk ter ondersteuning van de ouders en kinderen betrokken om tot contact- en relatieherstel te kunnen komen. Ook kinderen kunnen aangeven wie zij hierbij graag betrekken.

Binnen de begeleidingen van de bezoekruimten zullen begeleiders ouders en kinderen informeren over hun rechten indien zij hier vragen over hebben. In toepassing van het decreet betreffende de rechtspositie van minderjarigen informeren de CAW's jongeren vanaf 11 jaar over hun rechten, zelfs als zij hier geen specifieke vraag over stellen. Tijdens de contacten blijkt soms dat er onderliggende of bijkomende problemen zijn. Dan kunnen ouders en/of kinderen naar gespecialiseerde begeleiding doorverwezen worden.

Ik vind het zeker belangrijk dat ouders goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden om ondersteuning te krijgen. In dat kader wil ik bekijken op welke manier we deze informatie nog meer gericht tot bij hen kunnen brengen. Ik ben niet zo geneigd om een brede sensibiliseringscampagne op te zetten, maar wel te bekijken hoe we in de diepte kunnen werken.

Wat het informeren van professionals betreft, kan ik meegeven dat conflictueuze situaties tussen ouders en het hoorrecht van minderjarigen een thema is dat veel breder in de jeugdhulp aan de orde is en dus behoort tot de dagelijkse praktijk van de jeugdhulpverlener.

Om professionals verder te informeren, neemt EXPOO, het Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning, daar een rol in op via zijn kennishub. De afgelopen jaren werden door partners tools ontwikkeld, zoals 'De scheidingskoffer' door Arteveldehogeschool en een e-learningmodule 'Ondersteuning bij echtscheiding voor professionals' door

het Kenniscentrum Gezinswetenschappen. Die kennis wordt regelmatig aangevuld met nieuwe inzichten.

De pas gelanceerde databank kwaliteitsvolle praktijken moet de plek worden waar gevalideerde kennis en goede praktijken ontsloten worden. Ik zal vragen dat men bij de 'call to action' naar wetenschap en praktijk aandacht heeft voor het thema conflictueuze scheiding.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal daarover geen bijkomende vragen stellen. Ik vind het belangrijk om het thema aan te kaarten. Er zijn nog een aantal zaken waarop u in schriftelijke vragen bijkomend kunt ingaan.

Het is echt nodig dat jongeren weten waarop of waaraan wanneer ze geconfronteerd worden met de echtscheiding van hun ouders. We moeten er ook voor zorgen dat de CAW's daarin een goede partner zijn, dat mensen er terecht kunnen en dat er neutrale bezoekeruimtes zijn die kindvriendelijk zijn ingericht en waar men op een redelijke termijn terecht kan. Ook binnen de jeugdhulp moet er echt aandacht zijn voor jongeren die geconfronteerd worden met een hoogconflictueuze scheiding. Dat geldt trouwens niet alleen voor de jeugdhulp en ik spreek dan ook uw collega-ministers daarop aan, bijvoorbeeld van Onderwijs want dat geldt ook in de scholen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dit is een zeer interessant onderzoek met interessante bevindingen. Ik heb de aanbevelingen ook nagelezen en ze leken mij een voor een logisch. Het feit dat het Kinderrechtencommissariaat deze aanbevelingen nog steeds moet doen, bewijst dat er toch nog wel wat werk aan de winkel is. Dit kadert binnen een groter probleem en toont aan dat de kloof tussen burger en justitie groot is, en dan zwijgen we nog over de kloof tussen kinderen en justitie. Ik wil geen afbreuk doen aan de inzet van de vele mannen en vrouwen bij de familie- en jeugdrechtsbanken, maar die kloof is er nu eenmaal.

Ik ben ook vragende partij om de resultaten en de bevindingen van het onderzoek binnen justitie breed te verspreiden om dat besef bij te brengen, maar dat is in eerste instantie zeker niet uw verantwoordelijkheid. Dat weet ik ook wel.

Waar ik niet voor te vinden ben, is de oproep van mevrouw Schryvers om een zoveelste toetsingskader en handelingskader in het leven te roepen. Het is belangrijk dat de hulpverlener het vertrouwen en de vrijheid krijgt om zijn ding te kunnen doen. Een zoveelste kader past de hulpverleningsautonomie zeker weer wat aan, plus de administratie die er dan ook nog eens bij komt kijken want die is al heel wat voor hulpverleners en dat is niet hun kerntaak.

Voor bredere sensibilisering ten aanzien van ouders over de nefaste gevolgen van een echtscheiding ben ik wel weer te vinden. Ik had ook de vraag welke acties u zult ondernemen, maar daar hebt u op geantwoord. U bent niet zozeer voor een brede sensibiliseringscampagne, maar vindt het verstandig om eerder in de diepte te werken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb de opmerkingen aangehoord en er waren geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het afschaffen van de mondkemperplicht voor bezoekers in woonzorgcentra – 3061 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, morgen hebben we de tweede hoorzitting over onze conceptnota over het bezoekrecht in de woonzorgcentra en over hoe we dat, ook tijdens een pandemie, kunnen garanderen. Gelukkig heeft het agentschap hiervoor al heel lang richtlijnen opgesteld en hoeven we het nu niet meer te hebben over een mogelijk bezoekverbod. Wat wel heel lang bestaan heeft, is de mondkemperplicht. Onlangs kwamen hiervoor bijstellingen. Ik vond dat u het heel mooi verwoordde op de sociale media en in een persbericht, minister: we kunnen elkaars glimlach opnieuw zien, ook mensen die in een woonzorgcentrum wonen, het bezoeken of er tewerkgesteld zijn. Dat is toch iets helemaal anders dan met een mondkemper.

(N.v.d.r.: Wegens stemproblemen leest mevrouw Schryvers, na een korte inleiding, enkel haar vragen voor, maar de redactie heeft toch de volledige schriftelijk ingediende toelichting bij haar vragen opgenomen in het verslag.)

Het mondkemper is de voorbije periode een heel belangrijk element geweest in het voorkomen van de verspreiding van het coronavirus. Het zorgde er mee voor dat het normale leven stilaan weer op gang kon komen, en dat mensen toch – letterlijk – dichter bij mekaar konden komen. Het was ook een belangrijk element in het waarborgen van bezoek in woonzorgcentra. Dat sociaal contact essentieel is voor jong én oud, dat betwist niemand meer. Voor mensen die zorgbehoevend zijn en in een woonzorgcentrum wonen, is het kunnen ontvangen van bezoek uitermate belangrijk. Met de nodige veiligheidsmaatregelen, zoals het dragen van een mondkemper, kon het bezoek voor bewoners zoveel mogelijk gegarandeerd worden.

Omdat het aantal besmettingen en het aantal ziekenhuisopnames al enige tijd een dalende lijn kennen, besliste het Overlegcomité op vrijdag 20 mei 2022 dat het niet meer verplicht is om een mondkemper te dragen in onder andere woonzorgcentra.

De verplichting om een mondkemper te dragen, blijft wel gelden voor wie op raadpleging gaat bij de dokter, wie naar de apotheker gaat of wie een ziekenhuis binnenstapt. Deze verplichting geldt ook voor mensen die werken in de zorg en tijdens huisbezoeken of thuisverpleging geen veilige afstand van 1,5 meter kunnen bewaren.

In andere zorgomgevingen, zoals woonzorgcentra, tandarts, kinesist, logopedist, psycholoog, gelden de richtlijnen van de zorgverlener en wordt het mondkemper sterk aanbevolen indien de afstand van 1,5 meter niet gewaarborgd kan worden. Het Overlegcomité vraagt aan de ministers van Volksgezondheid om deze maatregel voor het zomerreces te evalueren.

Ik heb hierover een aantal vragen, minister.

Hoe kan ervoor gezorgd worden dat woonzorgcentra, als de epidemiologische situatie in hun eigen geval veilig wordt geacht, meegaan in die versoepeling van het gebruik van de mondkempers? Want het is wel toegestaan maar ze moeten er natuurlijk ook in meegaan.

Zullen er nog richtlijnen ter zake worden uitgewerkt voor de woonzorgcentra?

Hoe worden de bewoners en familieleden mee betrokken in beslissingen die daarover door het woonzorgcentrum worden gemaakt en nog moeten worden gemaakt?

Hoe plant u een evaluatie van de maatregel, zoals gevraagd door het Overlegcomité?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de vraag, collega. Sinds het begin van de pandemie wordt aan de woonzorgvoorzieningen gevraagd om hun werking aan te passen. Er werd een kaderrichtlijn opgemaakt die aan de woonzorgcentra wordt gecommuniceerd. Die richtlijnen worden telkens voorbereid in nauw overleg met de sectoren in werkgroepen en projectgroepen.

Op basis van de beslissingen van het interfederale Overlegcomité en de Vlaamse Taskforce Zorg van mei 2022 werd een aanpassing van de kaderrichtlijn voor de ouderenzorgvoorzieningen uitgewerkt, specifiek voor wat de mondneusmaskers betreft.

U kent de richtlijnen. Het dragen van een masker is niet langer algemeen verplicht maar blijft wel aanbevolen, sterk aanbevolen zelfs. Medewerkers die een mondneusmasker willen dragen, moeten daartoe de mogelijkheid krijgen. De maskers moeten ook ter beschikking gesteld worden door de werkgever. Bewoners die wensen dat medewerkers en/of bezoekers een mondneusmasker dragen tijdens de zorgcontacten, kunnen dat vragen. Die vraag wordt genoteerd in het woonzorgleefplan én gerespecteerd. Bij intensieve en directe zorgcontacten blijft het dragen van een chirurgisch mondneusmasker door medewerkers verplicht. De voorziening bepaalt haar eigen beleid op basis van een risicoanalyse waarbij rekening wordt gehouden met de duur en de intensiteit van het contact – de afstand –, de kwetsbaarheid van de bewoner – de onderliggende aandoeningen –, de mogelijke symptomen en ziekte, het aantal zorgcontacten bij verschillende bewoners enzovoort. Bij de opmaak van de risicoanalyse wordt ook rekening gehouden met de stem van de bewoners, bijvoorbeeld via de bestaande inspraak- of overlegkanalen in de voorziening. De risicoanalyse wordt ook besproken in de sociale overlegorganen.

De aangepaste versie van de kaderrichtlijn is aan de sector gecommuniceerd op 24 mei en in werking getreden op 25 mei 2022.

Zullen er nog richtlijnen uitgewerkt worden? In de communicatie van 24 mei over de aanpassing van de kaderrichtlijn is benadrukt dat, ondanks de wijzigingen over het dragen van een mondneusmasker, de andere richtlijnen die opgenomen zijn in de kaderrichtlijn onverminderd van kracht blijven.

Bij epidemiologische wijzigingen – viruscirculatie, virusvarianten – en op basis van interfederale beslissingen of op basis van beslissingen van de Vlaamse Taskforce Zorg, kan de kaderrichtlijn opnieuw aangepast worden.

Dan kom ik tot uw derde vraag. Bij de wijziging van de kaderrichtlijn van 24 mei werd expliciet opgenomen dat bij de opmaak van de risicoanalyse ook rekening gehouden moet worden met de stem van de bewoners, bijvoorbeeld via de bestaande inspraak- of overlegkanalen in de voorziening.

Hoe plan ik de evaluatie? De kaderrichtlijn wordt permanent geëvalueerd binnen de bestaande werk- en projectgroepen en binnen de Taskforce Zorg, zowel voor wat de mondneusmaskers betreft als voor de andere preventie- en hygiënemaatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dat is toch weer een belangrijke stap in de normalisering van de situatie, ook in onze woonzorgcentra. Het is toch wel belangrijk voor de mensen daar. Ik begrijp heel goed dat het altijd een moeilijke evenwichtsoefening

is, een evenwichtsoefening waarmee onze woonzorgcentra zelf ook altijd kampen, tussen veiligheid proberen te garanderen en anderzijds de rechten van de bewoners ook zo veel mogelijk te respecteren, ook wanneer zij bijvoorbeeld hun kinderen of familieleden zouden willen zien en dat zouden willen doen zonder mondmasker.

Minister, vorige week in de hoorzitting over het bezoekrecht is ook naar voren gekomen dat de participatie van bewoners en van familieleden iets is wat we vaak aanhalen, en dat wordt ook geëist door het agentschap, ook in de richtlijnen. Maar in de praktijk wordt dat heel vaak op verschillende manieren ingevuld, afhankelijk van het ene woonzorgcentrum tegenover het andere. Ik denk ook dat we daar, vanuit onze positie in het parlement, zeker nog een aantal stappen kunnen zetten, ook om goede praktijken te delen, bijvoorbeeld over hoe dat kan.

Mijn vraag is: zult u, bijvoorbeeld via het delen van goede praktijken, daar nog bijkomende initiatieven nemen?

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): Ik wilde even opmerken dat de vraag van collega Schryvers mij wat had verwonderd. Maar u hebt zelf aangehaald dat er ondertussen inderdaad al kaderrichtlijnen zijn die doorgesproken waren met de drie koepels wat betreft de mondmaskerplicht.

De vraagstelling deed mij ook wel een beetje vrezen: als overheid moeten wij nu ook niet alles in de woonzorgcentra gaan controleren en kijken of zij allemaal op dezelfde manier alles toepassen. We moeten in zekere zin ook vertrouwen geven aan de voorzieningen over de manier waarop zij aan de kaderrichtlijnen verder uitvoering willen geven. Het is inderdaad zo dat na twee jaar keihard werken, het zorgpersoneel wellicht, en welzeker, letterlijk en figuurlijk een beetje verademing mag hebben en zonder masker weer verder kan. Het is ook positief dat de ouderen opnieuw de gezichten van het zorgpersoneel kunnen zien, zoals hier al is aangehaald.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) liet zich kort na de beslissing van de opheffing van de mondmaskerplicht ook wel kritisch uit. Het blijft toch belangrijk – dat is een beetje een vraag naar de minister – om voor die kaderrichtlijnen altijd met de koepels in overleg te gaan en te kijken dat ze allemaal mee zijn.

Er werd verwezen naar de hoorzittingen van vorige week en die van morgen. Het is zeker en vast belangrijk dat we het vertrouwen in de voorzieningen ook meegeven en dat we niet alles met regeltjes gaan vastleggen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan de suggestie van collega Schryvers zeker onderschrijven. We voorzien subsidies voor een aantal projecten, zoals Verbinding in Dialoog, om net op die participatiecultuur in te zetten. Ook voorzien we het delen van goede praktijken en komen ook positieve verhalen hieromtrent aan bod in studiedagen of in webinars.

Dan heb ik ook de opmerkingen van de andere collega gehoord. Maar ik was nu aan het denken: had u ook een concrete vraag? Want die is mij nu eventjes ontsnapt.

Veerle Geerinckx (N-VA): De VVSG reageerde na de beslissing van het Overlegcomité. De vraag was eigenlijk of u weet hebt of de andere koepels na de beslissing van de afschaffing van de mondmaskerplicht daar ook reacties op hadden.

Minister Hilde Crevits: Er is na de beslissing eigenlijk onmiddellijk contact geweest met de koepels. Wij overleggen heel vaak om te kijken of het strenger moet,

of het minder streng moet, ook binnen de Taskforce Zorg en de projectgroepen dienaangaande.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister. Ik ben tevreden dat u mijn suggestie zeker meeneemt hoe we ook goede praktijken kunnen delen. En dat is ook ineens een antwoord op de collega. Goede praktijken delen, dat wil juist zeggen de combinatie maken tussen vertrouwen geven, maar toch ook niet iedereen het maar zelf moeten laten uitvinden, en ook de rechten van bewoners en hun familieleden garanderen. Dat is waar we samen werk van moeten maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de evaluatie van kinderopvanginitiatieven – 3101 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik heb de indruk dat deze vraag helaas helemaal niet achterhaald is. Het is eigenlijk heel erg, u hebt het ook gezien en u hebt daar onmiddellijk op gereageerd. Twee weken geleden waren er van die 100 – ze werden een beetje polemisch 'gevaarcèches' genoemd – crèches onder zwaar verhoogd toezicht nog 54 open. Van diegene die gesloten waren, was het overgrote deel gestopt op eigen initiatief. Bij ons riep dat de vraag op of er genoeg controle is gebeurd. Is er genoeg doorlichting geweest? Dat gaat niet alleen om kwaad opzet. Dat heb ik u toen ook gezegd. Maar op dit moment is er zo'n overbelasting in de kinderopvang dat ik van heel veel mensen al een paar maanden de vrees hoor of ze het nog wel kunnen volhouden, of het niet gevaarlijk wordt doordat ze zo zwaar overbelast zijn.

Toen ik uw reactie op het VTM-nieuws van 24 mei 2022 zag, had ik deze vraag aan u geformuleerd: "Zal de minister ook pedagogie en overtal op de radar zetten als inspectie- en schorsingscriterium en volgens welke criteria acht de minister het in deze gevallen nodig om te schorsen?"

Die vraag blijft zeker overeind, maar is nog veel actueler geworden door het kinderdaginitiatief vanochtend. We zijn daarnaar gaan graven en we hebben ontdekt dat exact dezelfde naam met exact hetzelfde nummer op de lijst stond van de initiatieven waar Kind en Gezin zich benadeelde partij had gesteld. Er was daar in 2020 geen enkele schorsing geweest. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik zelf van mening ben dat, als er een heel ernstig incident is, mensen op adem moeten kunnen komen. Dat is niet om mensen te stigmatiseren, maar omdat het heel ernstig is. Dat is in een school ook zo als er een ernstig incident is. Er moet effectief worden gekeken of alles in orde is. Kunt u verder? Hoe geschokt bent u door wat er is gebeurd? Want voor een kinderopvang is dat ook een schok, ook als ze het goed bedoelden.

Ik denk dat u de vraag al kunt raden. Mijn vraag blijft staan, maar effectief: hoe is deze evaluatie gebeurd? Op basis van welke criteria is er gekeken of de kinderopvang veilig open kon blijven? Ik merkte ook dat eigenlijk de onthaalouder, los van alles wat er gebeurd is, misschien geen ongezonde reflex had om zelf te sluiten nadat het incident was gebeurd. Is dat geen leidraad om op te pikken? En om, zonder stigma, die mensen de kans te geven om op hun pootjes te landen, zoals elk mens nodig zou hebben. Is het niet ook een gelegenheid om te kijken of we niet over het draagvlak heen zijn in de kinderopvang, in het algemeen? Is het nog wel veilig om zo verder te gaan? Dat waren mijn eerste vragen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is spijtig genoeg een zeer actuele vraag. Ik ben het daar volkomen mee eens. Ik ben nog maar een paar weken minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, maar het is spijtig genoeg niet de eerste keer dat er opnieuw moet worden ingegrepen bij een incident. Dat zijn heel persoonlijke verhalen, heel schrijnende situaties. Er zijn ook al zaken gebeurd bij mensen die ik persoonlijk ken.

Collega's, vergeef mij dat mijn gedachten in de eerste plaats uitgaan naar het kindje dat in het ziekenhuis ligt en naar de ouders. Ik hoop oprecht dat het kindje volledig kan herstellen. Dat is nu het allerbelangrijkste, uiteraard los van alle vragen. Ik heb ook begrepen, collega's, dat het parket een gerechtelijk onderzoek voert en ik hoop dat dit duidelijkheid kan brengen. De veiligheid van onze kinderen moet altijd vooropstaan. Kwaliteit en veiligheid zijn de uitgangspunten.

Ik heb ondertussen van de voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie een vraag gekregen naar de lijst van initiatieven en de wijze waarop dat gebeurd is. Dat is een beetje overlappend met uw tweede vraag. We zullen alle informatie, zoals altijd, bezorgen aan de voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie. Ik ga er ook van uit dat alle vragen over de methodiek en het systeem vrijdag gesteld zullen worden aan de leidinggevende ambtenaar van het agentschap Opgroeien.

U had nog een vraag rond de pedagogie, mevrouw Groothedde. Uw vragen zijn zeer terecht. Ik laat de opdrachthouder zijn werk doen. Hij is al langsgekomen, dat is Leo Van Loo. Hij zal het proces van de parlementaire onderzoekscommissie en de audit door Audit Vlaanderen doorlopen. Er lopen heel veel initiatieven.

De audit zal uitwijzen waar er verbeterpunten zitten in de huidige aanpak. Er zullen voorstellen worden gedaan, onder meer rond de vergunningsvoorwaarden. En u zult ongetwijfeld vanuit de onderzoekscommissie met aanbevelingen komen om de huidige aanpak nog te verbeteren. Ik heb ook mijn ideeën en een pak vragen. Ik wil hier alle respect voor tonen. De parlementaire onderzoekscommissie is het zwaarste instrument dat we hebben. Jullie moeten in alle autonomie jullie werk kunnen doen.

Waarom wil ik die 54 dossiers herevalueren? Ik was dat eerst niet van plan, ik dacht dat de onderzoekscommissie wel haar werk zou doen en ik probeer dat ook goed te doen. Er stond een heel groot artikel in de krant dat er nog een aantal voorzieningen open waren en dat dit mogelijk gevaarsituaties waren. Als het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij stelt, is dat een grote stap. Dat is wel wat meer dan klachten binnenkrijgen. Men stelt zich benadeelde partij als men vindt dat er iets belangwekkends is gebeurd. Ik vond de opmerkingen in de krant en de vragen die rezen rond de crèches die vandaag nog open zijn en waarrond gerechtelijk onderzoek is gevoerd in het verleden, belangrijk genoeg om een herevaluatie te doen en te bekijken of alle voorwaarden voldaan zijn in het traject dat tot nu toe is gelopen. De herevaluatie had voor mij tot doel een goede inschatting te maken van een voldoende veilige opvang van de kinderen.

Ik heb – en nu wordt het bijzonder – eind vorige week een aantal A3-bladen gekregen van administrateur-generaal Katrien Verhegge met een heel duidelijke conclusie inzake die opvanginitiatieven. Ik zal ze nog eens voorlezen, mevrouw Groothedde. Ik heb letterlijk haar conclusie gebruikt, ook in de communicatie. Het is voor mij onmogelijk om zelf zo'n conclusie te trekken. Ik ontvang stukken, ik baseer me daarop, en op de conclusie die dan wordt gemaakt door mijn leidinggevend ambtenaar. Administrateur-generaal Verhegge is zeer helder en meldt zeer, zeer duidelijk dat er volgens haar in alle kinderopvanginitiatieven voldoende maatregelen zijn genomen om veilig open te kunnen blijven.

Aan de conclusie hangen een aantal A3-formulieren met de lijst van de kinderopvanginitiatieven. Het initiatief waarover we vandaag spreken, staat op die lijst. Ik heb dat onmiddellijk vastgesteld. Het stond groen gekleurd op de lijst die ik ontving, met de eenvoudige boodschap: 'Alle maatregelen zijn genomen.' Ik stel vast dat dit niet correct is. Dat is niet gebeurd.

We hebben onmiddellijk extra vragen gesteld aan het agentschap. Vrijdag kunt u daar ook nog extra vragen over stellen. Maar wat mij zorgen baart – ondertussen heb ik wel een nieuwe lijst gekregen – is dat in tegenstelling tot wat gemeld werd, vorige week een huiszoeking is gebeurd in dit dossier. Dat gebeurde, aldus het agentschap, met de uitdrukkelijke vraag van de gerechtelijke overheid om niet te communiceren en geen stappen te ondernemen in het kader van het onderzoek. Dit stond niet op het formulier dat ik kreeg. Ondertussen kreeg ik aanvullende informatie. U moet begrijpen dat ik er heel zwaar aan til dat ik als minister een vraag stel en een lijst krijg waarop dat kinderopvanginitiatief groen gekleurd staat, terwijl er eigenlijk ondertussen heel wat gebeurd is. Iedereen heeft daar een uitleg voor. Het is goed dat jullie vragen stellen, maar voor mij is dit een moeilijke situatie om te werken. Ik word graag volledig en correct geïnformeerd.

Collega Groothedde, positief voor u en voor iedereen is dat het kinderopvanginitiatief sinds het incident gesloten is. Dat weet u ook ondertussen. Vandaag heeft Opgroeien besloten om de erkenning in te trekken. Dat is belangrijk. Ik heb een suggestie daaromtrent van u gelezen in de media, maar het is dus al gebeurd. Ze hebben heel consequent alle stappen gezet.

Mijn probleem echter zit in het feit dat ik informatie niet gekregen heb op het eerste moment. Men heeft zich daarvoor geëxcuseerd. Men heeft gezegd dat er dinsdag een fout begaan is door het dossier waarvoor een huiszoeking was, niet te checken, en op de zelf opgemaakte lijst te zetten. Die werd naar mij gestuurd. Ik vind het problematisch dat dit niet op een georganiseerde wijze gebeurde. Ik ben niet de eerste die deze vragen stelt. Ik krijg graag spontaan de correcte informatie. Dat is niet gebeurd. Men heeft dat erkend.

Het zou eigenlijk niet veel veranderd hebben, omdat het kinderopvanginitiatief gesloten is, er zijn geen kindjes meer. Er is nu overgegaan tot de intrekking van de erkenning. Ik til wel zwaar aan dit feit. Ik vind dat dit automatisch en op correcte wijze moet gebeuren. Ik laat nu in het midden of de vraag om niet te communiceren ook voor mij geldt. Ik denk dat ik recht heb op alle informatie, ook als er mogelijk vragen zijn van het parket om niet verder te communiceren. Een mogelijk probleem moet wel degelijk worden aangestipt.

U zult van mij twee lijsten krijgen: de lijst van eind vorige week en de andere, die ik gisteravond laat ontving.

Ik heb bewust gewacht met de communicatie tot ik jullie kon informeren in het parlement. Het is altijd al mijn gewoonte geweest om eerst de parlementsleden te informeren. Ik weet dat jullie vrijdag ook nog heel wat vragen zullen hebben. Maar dit is dus de reden waarom jullie twee lijsten zullen krijgen, een lijst zonder en een lijst met de informatie. Ik til er zwaar aan dat dit niet automatisch op de correcte wijze kan gebeuren.

De herevaluatie had, zoals ik al zei, tot doel te bekijken hoe het nu zit in die kinderopvanginitiatieven.

Collega Groothedde, u suggereerde dat het goed zou zijn om altijd een periode van afkoeling te hebben. Het is de voorbije weken al een paar keer gebeurd dat er preventief werd overgegaan tot schorsing, vooral om de mensen toe te laten te bekijken wat er fout gelopen is, wat de verbetertrajecten zijn en waarom er op een bepaalde manier werd gehandeld in een bepaalde situatie. Ik vind dat op zich een

goede aanpak. De standaard is nu drie maanden, maar dat hoeft uiteraard geen drie maanden te duren, het kan ook korter. Men moet mensen echter wel de tijd geven om 'op hun à propos te komen'. Als je dan de afweging moet maken tussen het belang van ouders om kinderopvang te hebben en het belang om dit op een goede wijze te hebben, denk ik dat het tweede de beste manier van werken is, door ervoor te zorgen dat er een beetje tijd is. Nogmaals: ik ben geen beroepsinstantie. De verantwoordelijkheid ligt absoluut bij het agentschap Opgroeien. Ik ben zelf wat van mijn melk als ik zie wat er hier gebeurd is en hoop oprecht – dat is natuurlijk het allerbelangrijkste – dat het goed komt met dit kindje. Weet dat ik op dit ogenblik toch wel zeer ongelukkig ben over de wijze waarop dit verlopen is.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik merk dat u erdoor gepakt bent, en dat is ook bij mij zo. Ik denk wel dat het belangrijk is dat we bekijken hoe dit soort zaken goed kan worden aangepakt. Er werd een aantal maanden geleden al gezegd dat men zou afstappen van de juridische benadering en dat men zou werken volgens het voorzorgsprincipe. U zei dat het een grote stap was om zich benadeelde partij te stellen. Ik ben het daarmee eens, maar dat is wel een juridische benadering. Die gaat niet uit van de vraag hoe we zorgen voor veilige, kwalitatieve, warme pedagogische kinderopvang. Een preventieve stap zou eigenlijk zijn geweest dat men bij het vorige voorval van 2020 had geschorst of nu effectief kort had geschorst om te bekijken of die feiten in orde waren. Dat vraagt eigenlijk echt om een verschuiving in het denkkader. Want nu wordt er echt gekeken naar de mensen in de kinderopvang. Bij incidenten gaat het om mishandelaars. En eigenlijk, als je in de diepte gaat kijken, vermoed ik zelf – en heel veel mensen in de kinderopvang – dat het daar niet om gaat, maar dat het gaat om een grote overbelasting. *(Opmerkingen)*

Er wordt dikwijls gevraagd of die mensen het slecht menen. Er wordt gepraat over een bewijs van goed gedrag en zeden, over informatiedeling en dergelijke. Ik heb de indruk dat het bij heel veel ongevallen gaat over mensen die zwaar overbelast zijn, die niet alle kleintjes in de gaten kunnen houden, die het niet kunnen volhouden. Als je dan tot een preventief denkkader komt, moet je ook van een schorsing iets maken waarmee mensen kunnen worden geholpen, waarmee je hen meer ondersteuning biedt. Ik stel me daarbij een vraag. Er wordt heel weinig geschorst. Wilt u die stap zetten? Want dat betekent echt wel een grote shift in het denken over de kinderopvang. Ik heb ook de indruk dat de publieke opinie, maar eigenlijk ook de kinderopvang zelf daar heel actief om vraagt. Want u bent diegene die de normen uitvaardigt. Dat betekent natuurlijk ook wel een investering van de Vlaamse Regering. Ik vraag mij af of u een beeld kunt geven over hoe de rest van de Vlaamse Regering staat tegenover die investering.

Dan heb ik nog twee kleine deelvragen, buiten die twee belangrijke, grote vragen.

De vzw Vrije Kinderdagverblijven Veurne was blijkbaar al een tijd op de hoogte van het lopende onderzoek, maar het agentschap Opgroeien was pas maandag ingelicht. Klopt dat? Wanneer wist men dat?

Zijn er ook genoeg inspecties geweest bij de vzw en bij de kinderdagverblijven? We zien immers dat er met betrekking tot de betrokken onthaalouders eigenlijk zo goed als geen inspectieverslagen terug te vinden zijn, en dat maakt mij heel bezorgd.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik moet eerlijk zeggen dat ik wat u hier nu aanhaalt, echt choquerend en echt schandalig vind. Ik kan mij goed voorstellen dat u niet happy bent. Ik denk dat dat een understatement is. Dat zegt toch wel heel veel. U hebt nu 54 probleemcrèches laten herevalueren, maar als u dit nu ziet en hoort, dan moet u zich toch ook wel zorgen beginnen te maken over die 53 andere

probleemcrèches, want dan bent u er op dit moment absoluut niet zeker van of dat op een goede, degelijke manier gebeurt. Ik roep u alleszins op om zo spoedig mogelijk daarover te overleggen met mevrouw Verhegge. Ik moet ook weer vaststellen dat het nu weer wél mogelijk is om de crèche zo snel mogelijk dicht te doen, terwijl in het verleden altijd werd aangehaald dat dat niet mogelijk was.

Men zegt dat men de afgelopen twee jaar toch al heeft geprobeerd om zo veel mogelijk te remediëren. Leo Van Loo is aangesteld tot opdrachthouder. Ook hij zegt dat er eigenlijk al heel wat zaken in gang gebracht en uitgevoerd zijn, maar als ik dit dan hoor, als ik weer hoor dat dit niet georganiseerd gebeurt, dan heb ik daar echt ernstige vragen bij. Wij willen in de onderzoekscommissie net bekijken wat er in het verleden fout is gegaan, maar als ik dit nu weer hoor, vraag ik mij echt af of daar ondertussen al deels conclusies uit zijn getrokken. Nu beweert Op-groeien dat het pas maandag zou zijn geïnformeerd door de vzw. Klopt dat? Is dat wel juiste informatie? Werd men eventueel al vroeger geïnformeerd door de vzw, of ook door het parket? Dat is toch wel heel relevant.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, ik volg dit dossier van de veiligheid in de kinderopvang nu toch al een dikke twee jaar, samen met een aantal collega's hier. Ik ben al een paar keer van mijn stoel gevallen, maar nu lig ik eigenlijk onder de tafel. Ik vind het echt onwaarschijnlijk wat er hier naar boven komt. U hebt een heel groot probleem met uw administratie. Het is goed dat u het zelf ook aangeeft. Ik deel uw verontwaardiging daarover ten zeerste. Dat is een verontwaardiging die hier al twee jaar leeft. Dat is ook de reden waarom de onderzoekscommissie er is gekomen: er waren al diverse signalen geweest, en toch werd er telkens eigenlijk amper ingegrepen. Eerst moest er een drama gebeuren, in Mariakerke, voor er werd opgetreden, en dan zijn er blijkbaar nóg drama's nodig. Ik vind dit echt onwaarschijnlijk.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik wel wat was gealarmeerd toen u zei dat u oorspronkelijk niet van plan was om echt al in te grijpen, dat u eerst de onderzoekscommissie wou afwachten. Dat is absoluut niet de bedoeling. *(Opmerkingen)*

Zo heb ik het wel gehoord. Ik wil gewoon maar aangeven dat dat absoluut niet de bedoeling is. Het is echt gewoon belangrijk dat alle kinderen veilig kunnen zijn. De onderzoekscommissie zal nakijken wat er in het verleden is gebeurd en waar we kunnen bijsturen, maar op dit moment primeert de veiligheid van de kinderen, en blijkbaar is er op dat vlak nog altijd een zeer groot probleem. Zeker in de huidige context zou je denken dat alles wordt gecheckt en gedubbelcheckt, maar dat is in dezen duidelijk niet gebeurd. Dat is zelfs 1 van die 54 die op de lijst staan en waar dan toch nog iets is gebeurd. Dat wordt dan als safe aangeduid. Dat is echt totaal onbegrijpelijk.

Ik heb eigenlijk enigszins dezelfde vraag als collega Saeys: welke garantie hebben we nu nog dat die andere 53 wél veilig zijn? Geen enkele, toch. Minister, welke initiatieven hebt u nu genomen om ervoor te zorgen dat er een extra check gebeurt op die andere crèches waar er in het verleden al ernstige zaken zijn gebeurd, om ervoor te zorgen dat we 100 procent zekerheid krijgen dat zich dat daar niet kan herhalen en dat er dan inderdaad kan worden opgetreden? Dit is immers inderdaad nog eens een illustratie van het feit dat er eigenlijk weinig verandering aan de regelgeving nodig is, dat het mogelijk is om in te grijpen op het moment dat de sense of urgency wordt gezien. Het is echt hallucinant dat die in dit geval blijkbaar zelfs nog niet werd gezien door het agentschap.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): We hoorden een tijdje geleden dat de minister had gevraagd om die 54 dossiers te herevalueren. Collega Groothedde heeft daar samen met collega Vandecasteele een vraag om uitleg over ingediend. Het is eigenlijk

toch echt wel hallucinant om vast te stellen dat, vooraleer de vraag hier kan worden gesteld, we er dezelfde morgen allemaal mee worden geconfronteerd dat 1 van die 54 een onthaalouder was en dat er ondertussen een baby'tje in het ziekenhuis ligt waarvan de artsen hebben vastgesteld dat het lijdt aan het shakenbabysyndroom. Minister, dat is eens te meer een menselijk drama, en ik sluit me bij u aan: we hopen allemaal dat het baby'tje het goed stelt en beter wordt, en we hopen dat het gerechtelijk onderzoek ter zake ook duidelijkheid brengt.

Dit stelt mij en onze fractie echter ook weer voor een aantal vragen. Hoe kan dit nu? In 2020 liep er een klacht binnen over de betrokken onthaalouder, maar die werd geseponneerd omdat er onvoldoende bewijs was. Dat er nadien dan echter geen knipperlicht blijft branden naast de naam van de betrokken onthaalouder of een betrokken organisatie, dat kan ik eigenlijk niet begrijpen. Dat is een oproep die ik al zo vaak heb gedaan. Er is een seponering omdat er zogenaamd geen of onvoldoende bewijs was. Dat bewijst juist hoe er in het verleden altijd veel te veel is gereageerd en geredeneerd vanuit een louter theoretisch kader, waarbij men zegt: 'Als er aantijgingen zijn van aantasting van de fysieke integriteit, dan moeten we daar bewijzen voor hebben.' Maar zelfs al heb je dat absolute bewijs niet, dan betekent dat toch niet dat er geen knipperlichten moeten branden en blijven branden. Ik begrijp dat dus echt niet. Dat is juist een ommekeer die we moeten maken: helemaal vanuit het voorzorgsprincipe werken. Dan betekent dat dat je daar anders mee omgaat.

Minister, nu hebt u immers de herevaluatie gevraagd van die 54 dossiers, maar ik vraag me dan af wat er in de tussentijd is gebeurd met de betrokken crèche, waar er toch al sinds 2020 een knipperlicht had moeten branden. Er was wel geen formeel bewijs gevonden, maar zo'n onthaalouder moest toch wel op een aandachtslijst hebben gestaan. Dat is mijn standpunt daarover.

Collega Groothedde, we hebben heel veel kinderopvanginitiatieven, en er zijn mensen die zich daar met hart en ziel inzetten en daar ongelooflijk goed werk verrichten. Spijtig genoeg zijn er echter een aantal waar dat ook niet zo is, en daar mogen we ook niet blind voor zijn. Sommige mensen hebben dat nu eenmaal niet in zich. Ik zal niet bestrijden of tegenspreken dat er soms misschien sprake is van overbelasting, maar elk incident dat zich voordoet, nu ineens afdoen als een resultaat van overbelasting, vind ik ook wel heel kort door de bocht. Als een onthaalouder of een kinderbegeleider op een niet-correcte manier omgaat met een kind, dan moet er worden ingegrepen, punt uit.

Minister, Kind en Gezin zou pas gisteren zijn ingelicht, terwijl de feiten dateren van een aantal weken geleden. Ik vraag me af hoe dat kan. We hebben de parketten gehoord in de onderzoekscommissie. Daar werd uitdrukkelijk gesteld dat er goede afspraken zijn. Wanneer men zich benadeelde partij stelt, is er informatiedoorstroming. Politie en parket zouden het moeten melden als er een onderzoek loopt tegen een kinderopvanginitiatief of een onthaalouder. Zijn die wel sluitend genoeg? Worden die door de parketten wel op een goede manier opgevolgd? Hoe kan dit immers? Ik heb vragen bij de manier waarop de informatiedoorstroming vanuit het parket is gebeurd en bij de rol van de betrokken dienst. Wanneer moet die iets signaleren? Onmiddellijk wanneer die iets te weten komt, zou ik denken. Is dat dan niet gebeurd?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, minister, ik zit hier echt als parlements lid, als ouder, als pedagoog, maar ook als voorzitter van de onderzoekscommissie, met de gedachte: hoe is dit nu mogelijk? En u stoot eigenlijk op hetzelfde probleem waar wij in 2020 – ik was hier ook een van de eerste vraagstellers mee – op stootten. Eerst waren er volgens Kind en Gezin géén lijsten. Dan zijn er dynamische lijsten. Nu zijn er wel lijsten, maar zijn die lijsten niet juist. Lijsten met 100, lijsten

met 54. Deze lijst is van 2017 tot 2022. En wat dan met die van 2016? Want daarop zullen er waarschijnlijk ook nog staan.

We stelden hier afgelopen vrijdag in de onderzoekscommissie vast dat er vanuit Zorginspectie in heel wat dossiers handhaving gevraagd wordt en dat dat blijkbaar niet gebeurt. Wij vragen aan Zorginspectie hoe dat komt. 'Dat weten we niet.' Is er terugkoppeling, is er één lijst? We weten het niet, we zitten hier op Excels te werken waarbij soms lijnen verspringen, weet ik veel. Ik kan vandaag alleen maar vaststellen dat die dossieropvolging – ik ga het woord gebruiken – één grote puinhoop is. En u, minister, bent er nu ook zelf slachtoffer van. Want u krijgt iets, u baseert zich daarop, en u moet achteraf hier samen met ons vaststellen: 'Ja, excuseer, het was niet juist.' Maar ik herinner mij nog de plenaire vergadering, collega's, waar minister Beke zelf op een bepaald moment tegen ons als parlementsleden heeft gezegd: 'Ik krijg geen antwoorden meer, ik weet het ook niet.'

Minister, mijn vraag is dus heel duidelijk. Als er een bordje hangt van Kind en Gezin, wil ik zeker zijn dat het in orde is, dat je in alle veiligheid je kind kunt afzetten, zowel naar de ouders toe als naar al die opvanginitiatieven die het wel goed doen. Mijn vraag is eigenlijk: hoe zeker zijn we nu dat al die lijsten die u, die wij krijgen, ook als onderzoekscommissie, juist zijn, dat die opgevolgd worden en dat die effectief opgevolgd blijven worden? We hebben nu 2017-2022, ik heb veel zin om te vragen dat ik ook die van 2010 tot 2017 wil, want wat is er daarvoor mee gebeurd? Dat lijkt mij echt nodig, minister, en het klopt dat komende vrijdag Kind en Gezin hier wel wat uit te leggen heeft. Maar ik zit nu met de vraag: op de lijst van 100, op de lijst van 54, dit zijn degenen waar men zich benadeelde partij gesteld heeft, maar er zullen er waarschijnlijk nog zijn waar er geen benadeelde partij is gesteld. Hebben we daar dan zicht op? En wie weet dat? En hoe kan dat uit een databank worden gehaald? Dit roept bij mij dus nog veel meer vragen op. Maar ik neem aan dat u – ik ken u ondertussen ook uit Onderwijs – wel pertinente vragen stelt. Hoe zeker zijn we nu dat we volgende week niet opnieuw zo iets meemaken? Dat is mijn zeer pertinente, beknopte bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ten eerste is het zoals jullie gezegd hebben: er zijn duizenden kinderen die elke dag zeer goed opgevangen worden op veel plaatsen, op heel diverse wijze. Het is een wonderlijk landschap van initiatieven. En gelukkig maar dat dat gebeurt. De tegenhanger daarvan is dat er ook elke dag ergens iets kan gebeuren. Dat is nooit uitgesloten. Als u mij de vraag stelt of ik, als er een bordje van Kind en Gezin hangt, kan garanderen dat er niets zal gebeuren – of er niets gebeurd is, is iets anders –: neen, dat kan ik niet, collega Daniëls. Daarom is er ook een onderzoekscommissie, om te kijken wat er in het verleden gebeurd is en wat er allemaal zal veranderen.

Collega Anaf, ik heb absoluut niet gezegd dat ik ga uitstellen of zo. Wij hebben meteen toen de eerste lijst kwam, een aantal bijkomende vragen gesteld, omdat ik mij wat zorgen maakte. Het waren ook dingen die ik niet helemaal snapte op die lijst, waarvan ik dan zei: hoe is dat dan precies gebeurd en hoe gaat dat in zijn werk? Ook niet alleen ik, maar ook mijn mensen uiteraard. Maar ik vind het wel van belang, collega Anaf, dat vrijdag de hoorzitting ook doorgaat. Er zijn hier immers een aantal vragen aan mij gesteld waar eigenlijk mijn leidinggevend ambtenaar het antwoord op moet geven. Dat was de reden waarom ik zei dat het van belang is dat dit ook doorgaat. Maar ik heb haar ook gebeld en gezegd dat ik aan het parlement wel de correcte informatie ga verschaffen over hoe het verlopen is. Ik weet dat dat lastig is, ook voor hen is dat lastig, maar ik wil dit dossier in alle transparantie behandelen. Geen haar op mijn hoofd – ik heb er nog veel – denkt eraan om zaken anders te zeggen dan hoe ze verlopen zijn. Voorlopig heb ik er nog veel, collega Groothedde,

ik hoop dat dat zo blijft, ze zullen misschien sneller grijs worden, maar bij vrouwen is daar veel aan te doen – bij mannen ook, natuurlijk.

Niets is zo kostbaar als zorgen voor onze meest kwetsbaren. Dat zijn kleine kindjes, dat zijn heel oude mensen, dat zijn mensen die grote problemen hebben. Dus gaat mij dit ter harte? Ja, enorm. Ik denk dat ik jullie daarvan niet hoeft te overtuigen. Ik wil echt dat, ook als het bordje 'Opgroeien' er hangt – om het nu zo te zeggen –, we perfect weten wat er in het verleden gebeurd is. Voor kinderen zorgen, is menselijk handelen. Sowieso zijn dat mensen die met kinderen bezig zijn, op een kwalitatieve wijze enzovoort. Er kan altijd iets fout lopen. Maar als er iets fout gelopen is, moeten we de dingen die we kunnen verbeteren, wel kunnen verbeteren. Dat vraagt grote transparantie in alle dossiers.

Ik ga jullie proberen het tijdschema te geven zoals het op dit ogenblik bij mij bekend is – op dit ogenblik, want er worden ook permanent vragen gesteld.

Ik ben minister geworden op 18 mei. Ik heb op woensdag mijn nieuwe bevoegdheid gekregen. De vrijdag erna is er naar aanleiding van een incident dat gebeurd is in een kinderopvanginitiatief in Langemark al een schorsing uitgesproken. Dat is heel snel gegaan. Ik ben toen ook geconfronteerd met de opmerking van mevrouw Groothedde dat het ook wel goed is om, als er zulke zware dingen gebeuren, los van schuld of geen schuld, eventjes een 'cool-down' te doen.

Mevrouw Groothedde, ik wil nu ook geen pingpong doen en in het wilde weg schieten. We gaan dat een beetje gecoördineerd moeten aanpakken in het kader van die aanbevelingen. Vind je het gerechtvaardigd dat je het voorzorgsprincipe ook om die reden doortrekt, om die 'cool-down' te hebben? Op dit ogenblik denk ik van wel. Ik vind dat eigenlijk wel gezond om dat op die wijze te doen. Hoelang dat moet duren, daarover kunnen we nog discussiëren, maar ik vind het geen foute houding om wat rust te proberen brengen.

Ik heb dan naar aanleiding van het artikel in de krant een herevaluatie gevraagd, eigenlijk ook om jullie voor een stuk bij te staan. Ik heb zelfs met de commissievoorzitter gebeld over wat nu mijn positie was. Ik was net minister, en jullie zitten daar al die goede dingen te doen in de onderzoekscommissie. Ik heb beslist om toch de herevaluatie te vragen van die dossiers waarin men zich benadeelde partij gesteld heeft, ook om jullie van dienst te zijn. Want dit is toch wel een sprong extra, mevrouw Groothedde. Je hebt ook veel andere dossiers, maar je stelt je niet elke dag benadeelde partij in een dossier. Ik vind dat dus wel een extra stap die gezet wordt. En los van wat daar dan mee gebeurd is – ofwel een veroordeling en stoppen, ofwel invervolgingstelling; er is een heel grote variatie aan conclusies in die dossiers – zijn dat dossiers waar het toch bijzonder is om er nog eens extra naar te kijken.

Op 24 mei heb ik dus de herevaluatie gevraagd. De gebeurtenis in de kinderopvangvoorziening in Veurne was op 25 mei. Die crèche is vervolgens ook dichtgegaan, wegens persoonlijke omstandigheden van de onthaalouder. Er zijn na het incident dus de facto geen kindjes meer opgevangen. Opgroeien was op dat moment – en dat zullen ze u vrijdag ook bevestigen – niet op de hoogte. Er is kennelijk niemand die hen verwittigd heeft van die feiten. Ik heb dan een eerste verslag ontvangen van de herevaluatie op 5 juni, waarna wij onmiddellijk een aantal bijkomende vragen om verduidelijking gesteld hebben, maar natuurlijk niet over wat er in die crèche gebeurd is, want niemand wist daarvan. Ik kon daar dus nog niets over vragen. Het was ook niet bekend in de pers. Het was daar ook niet genoemd.

Op 7 juni, zo heeft het agentschap mij gemeld, is er dan een huiszoeking geweest bij Opgroeien naar aanleiding van de gebeurtenis in Veurne, en, aldus hun eigen verklaring, hebben zij ook uitdrukkelijk de vraag gekregen om niets te ondernemen, in het kader van het onderzoek dat gebeurd is. Die huiszoeking is mij niet gemeld. Dat staat ook niet in het verslag dat ik gekregen heb. Opgroeien heeft wel

een brief aan de onderzoeksrechter gestuurd om te bevestigen dat er dus expliciet gevraagd is om niets te doen. En ik heb op 8 juni een aangepast verslag herevaluatie gekregen na mijn eerste set vragen, waar die betrokken opvang nog altijd als groen stond: traject doorlopen, algemene opvolging gebeurt door Zorginspectie. Maar er was dus geen 'alert' bij gezet om aan te geven dat daar iets gebeurd was. Want ondertussen was die huiszoeking er geweest.

Op 11 juni is dan meer gedetailleerde informatie tot bij mij komen, nog meer informatie over de opvanglocaties in het verslag. Daar is nog altijd geen melding gemaakt van het feit dat er iets gebeurd is in die kinderopvang. En officieel heeft Opgroeien de melding van de gebeurtenissen in Veurne gekregen, zoals zij zeggen, op 13 juni. Zij zijn onmiddellijk een procedure gestart. U zult in het dossier ook merken dat er heel snel gereageerd is. Op 14 juni is er een opheffing van de vergunning uitgesproken.

Waar zit mijn probleem, collega's? Mijn probleem zit in de periode tussen de huiszoeking en het officieel in kennis stellen. Daar til ik zwaar aan. Men had mij moeten verwittigen van het feit dat daar iets gebeurd was. En wat dan precies gevraagd is door de onderzoeksrechter, op zich kan dat best zijn, maar dan moest minstens in het verslag gestaan hebben dat er een onderzoek gebeurde. Want ik lees dan een conclusie waarin letterlijk staat: "Vanuit de evaluatie kunnen we besluiten dat alle kinderopvangvoorzieningen waar het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij heeft gesteld, de nodige maatregelen getroffen hebben zodat de veiligheid van de kinderen gegarandeerd is." Je kunt tot die conclusie komen, maar ik moet dan natuurlijk ook wel weten of er nog dingen gebeurd zijn. En die kennis is niet met mij gedeeld – ondertussen natuurlijk wel, maar aanvankelijk was die niet met mij gedeeld. Men heeft zich daar ook voor geëxcuseerd.

Waarom til ik hier zo zwaar aan? Het zou het incident niet vermeden hebben en de situatie blijft dezelfde. Maar dit kan voor mij iets zijn dat symptomatisch is. Dat is natuurlijk het probleem. Dat wil ik totaal vermijden. Ik wil correcte informatie kunnen geven en jullie correct kunnen brieven zodat we samen inhoudelijk stappen voorwaarts kunnen zetten. Om die reden baart dit mij wel zorgen. Ik heb dat met mevrouw Verhegge besproken. Zij heeft ook een uitleg voor het gebeurde. Zij zal dat met jullie opnemen. Ik denk dat het van belang is dat dat gebeurt.

Wij doen nu alles wat we kunnen om door de bomen het bos te zien. Ik kijk naar collega Saeys, want zij had het over de algemene veiligheid. Ik beperk me uiteraard niet tot die 54 crèches waar men zich benadeelde partij heeft gesteld. We willen gewoon dat als er klachten zijn, dat transparant kan gebeuren, dat klachten van mensen goed behandeld worden, dat er opvolging aan wordt gegeven en dat er een goede wisselwerking is tussen de dienst inspectie en de dienst die de erkenningen doet en ook de maatregelen neemt. Dat moet goed functioneren. Dat er verbeterpunten zijn, zie ik ook. Maar het minste wat ik ook wil zien, is dat er ergens een systeem is. Het kan toch niet zijn dat de ene ambtenaar in zijn schuif een lijst van problemen heeft en de andere met iets anders bezig is en dat dat niet geconnecteerd geraakt met elkaar. Los van het feit dat er een inhoudelijk probleem is en dat we een aantal voorstellen gaan doen om de situatie te verbeteren, moet dit voor mij op de snelst mogelijke wijze geregeld worden. Mevrouw Verhegge heeft ook al een aanzet gegeven om dat te verhelpen en te zorgen dat het niet meer kan gebeuren. Ben ik op dit ogenblik al helemaal gerustgesteld? Neen. We moeten het in de praktijk omzetten, natuurlijk. Daar zal nog wat werk aan zijn.

Collega's, ik heb zo transparant mogelijk alle info met jullie gedeeld in dezen. Er zullen uiteraard nog een aantal sessies zijn, maar mijn hoofdbekommernis blijft natuurlijk het goed herstel van het kindje. Het is niet het eerste incident dat we meemaken. Er zijn er elk jaar wel een aantal. Maar minstens moet de informatie-doorstroming in dezen direct een stuk verbeteren.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik hoor u focussen op informatiedoorstroming. Ik begrijp dat het voor u acuut een bezorgdheid is dat die niet is gebeurd. Ik heb daarbij een concrete vraag. Als ik hoor in de tijdlijn dat er een huiszoeking is geweest bij Opgroeien en Opgroeien geeft aan pas maandag van het incident te hebben gehoord, dan vraag ik me af of wij in de pers dan wel correcte info hebben gekregen. Dat is een eerste vraag die ik heb. U kunt die officieel nu niet meer beantwoorden, maar als u dat wilt doen, mag u dat van mij. Heel graag. Daarjuist in de commissie Binnenland heeft minister Somers nog uitgebreid geantwoord op drie vragen, maar oké. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het mag ook buiten de commissie, minister.

Ik ga weer terug naar de zaak. Ik vraag me af op basis van welke punten die evaluaties zijn gebeurd. Want zoals gezegd, hebben wij geen inspectieverslagen gevonden over deze kinderdaginitiatieven. Hoe kan er dan een evaluatie zijn gebeurd?

Ik denk dat het heel goed is dat wij deze incidenten blijven bespreken in de commissie. Wat er effectief is gebeurd sinds uw aantreden, minister, is uw verantwoordelijkheid. De lijst van 54 kan wel niet worden gegeven door Kind en Gezin. Die van de 100 wel. Van die 54 hebben wij gekeken of die nog open zijn of niet. Dat komt van de lijst van 100. Dat is geen aparte lijst. *(Opmerkingen van minister Crevits)*

Ik heb het begrepen.

Ik denk wel dat er in de diepte moet worden gekeken. We hebben ons de afgelopen maanden allemaal als onderzoeksjournalisten gedragen. Wij zien dat het soms gaat over slechtmenende mensen. Daarvoor bent u maatregelen aan het treffen, misschien nog niet genoeg, maar ik denk dat u op het juiste spoor bent. Maar heel vaak ziet men ook dat het goedmenende mensen zijn waarbij er ongelukken gebeuren. Dat zijn mensen bij wie iets heel ergs gebeurt, tegen de wil van iedereen. Dat blijft op dit moment eigenlijk buiten het zicht van het beleid of van de maatregelen die men wil treffen met de meerderheid. Daar maak ik mij zorgen over.

Ik ben vorige week een kinderopvang in Denemarken gaan bezoeken.

De voorzitter: Collega, wilt u afronden alstublieft. Wij hoeven geen reisverslagen van uw individuele bezoeken.

Celia Groothedde (Groen): Ik heb hun onze normen voorgelegd. Die hebben daar elk jaar een inspectie van twee dagen. Het is gewoon een vergelijking van normen, voorzitter.

De voorzitter: Dat zat trouwens niet in het programma.

Celia Groothedde (Groen): Ze hebben een inspectie van twee dagen en zeer veel mensen die de kinderopvang controleren en helpen. Die mensen hebben ook kindvrije uren en die hebben een norm van één op vijf.

De voorzitter: De minister wil nog één zin zeggen.

Celia Groothedde (Groen): Dus daar wil ik heel graag naartoe, zodat mensen in de kinderopvang zich geen zorgen hoeven te maken over hun veiligheid en die van de kinderen.

De voorzitter: Collega Groothedde, alstublieft.

Celia Groothedde (Groen): Ik vind dit primordiaal.

Minister Hilde Crevits: Ik wil nog één zin meegeven, door de grote genadigheid van de voorzitter.

Collega's, ik heb het grootste respect voor het werk dat jullie doen in de onderzoekscommissie Kinderopvang. Dit wil ik nog meegeven: ik zal alles doen wat ik kan om jullie van alle informatie te voorzien. Ondertussen geef ik mijn mensen ook opdracht om processen te verbeteren, maar de conclusies zullen samen worden genomen. Ik ga niet op drie verschillende niveaus conclusies beginnen te nemen, maar ik hoop wel dat we met zijn allen de moed zullen hebben om, zodra we alle problemen hebben gedetecteerd, ook moedige beslissingen te nemen om de toekomst van goede, veilige, sterke kinderopvang in Vlaanderen te verzekeren. Zij die dachten dat ik dat deze namiddag uit mijn mouw kon schudden: dat gaat natuurlijk niet. Dat is iets waar jullie ook al een hele tijd mee bezig zijn. Die herevaluatie heb ik gedaan om jullie zo transparant mogelijk van dienst te zijn en ervoor te zorgen dat jullie op het goede moment, dus vrijdag, alle informatie hebben. Maar ik ben in dat proces ook gestoten op iets waarover het blijkbaar moeilijk is, om direct, 'à jour', geïnformeerd te raken. Dat moet, collega Groothedde, naast al de andere dingen, prioritair opgelost worden, zodat je onmiddellijk zicht krijgt op het dossier. U moet proberen te begrijpen dat dat nu, ook in het kader van uw vraag, mijn grote bekommernis is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.